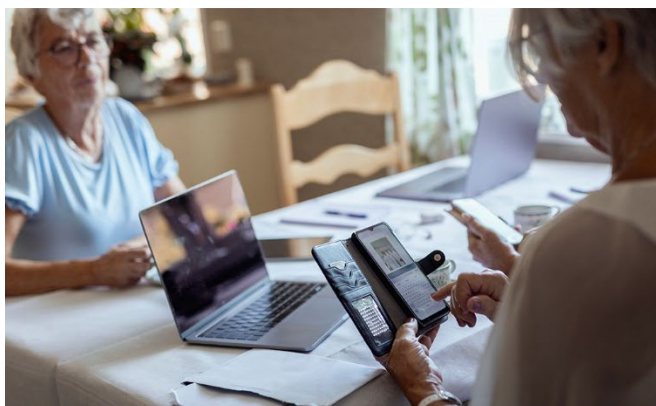

Statlig närvaro och service 2024 i Västmanlands län

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Titel: Statlig närvaro och service 2024 i Västmanlands län
Författare: Åsa Sars, Länsstyrelsen i Västmanlands län
Diarienummer: 101-2153-2024
Utgivningsår: 2024
Omslagsbild: Johnér Bildbyrå

Förord

Föreliggande rapport är del i regleringsbrevsuppdrag 3B1 för 2024. Enligt uppdraget ska länsstyrelserna redovisa den statliga närvaron och statliga servicen i länen. Länsstyrelserna har under flera år haft detta uppdrag som samordnas av Länsstyrelsen i Örebro. Rapporteringen följer en gemensam mall för uppdraget. Länsstyrelsen i Västmanlands län har medverkat i en gemensam arbetsgrupp för uppdragets utförande.

Länsstyrelsens Samverkansråd för statliga myndigheter har fått information om uppdraget och bidragit med underlag om sina respektive myndigheter.

Det är nu fjärde gången som länsstyrelserna redovisar regionala rapporter. Till skillnad från föregående år ingår inte någon tillgänglighetsanalys i redovisningen. Det är vår förhoppning av rapporten ska ge en god bild av den statliga sektorn i Västmanlands län och dess betydelse för våra medborgare.

Landshövding Johan Sterte har beslutat i detta ärende med utredare Åsa Sars som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Ulrica Gradin, chefsjurist Louise Klofelt och verksamhetscontroller Anna Olofsson medverkat.

Västerås 2024-05-06

Johan Sterte
Landshövding

Åsa Sars
Utredare

Sammanfattning

Den statliga närvaron och servicen är viktig för medborgarnas möjligheter att föra dialog om olika ärenden som gäller den enskilda individen. Den statliga närvaron är också viktig för att stärka förtroendet för statliga myndigheter genom en väl utvecklad statlig närvaro och service. De statliga myndigheterna har också en viktig roll som arbetsgivare och för att skapa attraktiva lokala och regionala arbetsmarknader.

Liten statlig sektor i Västmanlands län

Västmanlands är ett av de län i Sverige som har lägst antal statliga arbetsställen per tusen invånare. Länet är även ett av de län i Sverige med lägst antal sysselsatta i statlig sektor per tusen invånare. Kartläggningen av statlig service och närvaro i Västmanlands län visar att det fanns 27 statliga myndigheter fördelat på 54 arbetsställen i länet år 2023. Antalet myndigheter har enligt SCB:s statistik minskat med en de senaste fem åren, till följd av förändringar inom Försvarsmakten, men detta beror istället på att Försvarsmakten har ändrat sin redovisning till SCB fr.om. 2020. Försvarsmakten har sex förband i Arboga. Här finns Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS) samt Försvarsmaktens centrallager (FMLOG).

Det finns minst ett arbetsställe i varje kommun och totalt 30 i Västerås. Polismyndigheten är den enda myndighet som har ett arbetsställe i varje kommun i länet. Därefter kommer Statens servicecenter som finns i fyra kommuner. Antalet arbetsställen per tusen invånare uppgår till 0,19 för länet jämfört med 0,26 i riket. Antalet arbetsställen har minskat med fyra de senaste fem åren från 58 till 54. Arbetsförmedlingen har minskat med ett arbetsställe. Övriga förändringar hänger samman med Försvarsmaktens ändrade redovisning av verksamheten i Arboga.

Totalt 4 404 var sysselsatta inom den statliga sektorn år 2022 i länets 10 kommuner. Cirka 74 procent av de sysselsatta arbetade i Västerås. Antalet sysselsatta har ökat med 292 (7,1 procent) de senaste fem åren. I riket har de statligt sysselsatta ökat med 4,5 procent. Västmanlands län har trots den ökning som skett ett betydligt lägre antal sysselsatta inom den statliga sektorn per tusen invånare jämfört med riksgenomsnittet. I länet är antalet 16 per tusen invånare och i riket 26. 2022 var 57 procent kvinnor och 43 procent män sysselsatta i statlig sektor. 77 procent av de sysselsatta hade en eftergymnasial utbildning. Den åldersgrupp som var vanligast bland de sysselsatta var 35–39 år. Andelen svenskfödda bland de sysselsatta var 81 procent.

Den enkät som Länsstyrelsen skickat ut till statliga myndigheter i länet visar att Kriminalvården, Myndigheten för yrkeshögskolan, Mälardalens universitet och Åklagarmyndigheten kommer att öka sin personalstyrka de närmaste åren, vilket för en del kan komma att medföra utmaningar i att rekrytera specialistkompetens.

Den statliga sektorn är viktig speciellt för kvinnor i Västerås

Västmanlands län har en högre andel kvinnor som var sysselsatta inom den statliga sektorn än riksgenomsnittet. Den statliga sektorn sysselsätter en betydligt högre andel kvinnor än

män i Västerås, jämfört med de övriga kommunerna i länet. 81 procent av de sysselsatta är födda i Sverige. Länet har en högre andel sysselsatta inom den statliga sektorn som är födda i Mellanöstern och Nordafrika än riket i sin helhet.

Den statliga servicen koncentreras till fyra orter

Av de 11 servicegivande myndigheterna som ingår i länsstyrelsernas kartläggning finns 9 i Västmanland. I länet finns inte Centrala studiestödsnämnden och Pensionsmyndigheten. Däremot kan myndigheternas tjänster nås via Statens servicecenter som finns på fyra orter i länet. I Västmanlands län finns 31 arbetsställen och 20 besökskontor hos de servicegivande myndigheterna. Försäkringskassan och Skatteverket har inga besökskontor i länet. Polismyndigheten har minskat med fyra besökskontor sedan 2022 och finns nu kvar i Fagersta, Köping, Sala och Västerås. Man kan notera en ökad koncentration av statliga myndigheters besökskontor till dessa fyra orter, dit också Statens servicecenter är lokaliserat.

Socioekonomisk struktur och tillgång till bredband innebär utmaningar

I de nordvästra delarna av länet har befolkningen även en äldre åldersstruktur än i andra delar av länet. Till detta kan tilläggas höga ohälsotal för kvinnor, arbetslöshet samt sämre tillgång till bredband. Fagersta och Västerås kommuner har en högre andelar utrikesfödda invånare än både länet och riket. Den pågående digitaliseringen ställer höga krav på fortsatt utbyggnad av fast bredband i länets alla delar, för att alla länets invånare ska ha en likvärdig tillgång till statlig service. En väl utvecklad och tillgänglig kollektivtrafik är viktig för dem som inte har tillgång till egen bil.

Ett expansivt näringsliv och ett växande universitet

I Västmanland och Västerås finns Sveriges högsta koncentration av energikompetens, vilket har gjort länet till ett nationellt och globalt ledande energinav. Inom näringslivet pågår en stark utveckling inom energi och elektrifiering. ABB kommer att satsa 3,1 miljarder kronor på ett nytt europeiskt nav för robotik i Västerås. Anläggningen ska ersätta alla befintliga anläggningar och samla automatiserad tillverkning, FoU, kundupplevelsecenter och utbildningscenter under ett tak. Syftet är att förbättra företagets förmåga att möta den växande efterfrågan på flexibla automations- och robotiklösningar nära de europeiska kunderna.

En annan faktor som påverkar utvecklingen i länet är Mälardalens universitet. Omvandlingen till universitet från den 1 januari 2022 kommer på några års sikt resultera i en väsentligt större forskningsvolym och även fler medarbetare, både nationella och internationella. Av detta följer också en ökad och fördjupad samverkan med olika aktörer bland annat i Västmanland. Lärosätet har sedan start utvecklat ett starkt samarbete med det omgivande näringslivet. Industrin i Mälardalen har en stor potential när det gäller omställningen till ett hållbart samhälle. Detta medför behov av rekryteringar inom de olika utbildningsprogrammen. Universitetsstatusen stärker i sin tur hela regionen.

Statliga myndigheter är viktiga för att balansera arbetsmarknaden i länet

Länsstyrelsen anser, bland annat utifrån den expansiva fas som regionen befinner sig i, att etableringen av statliga myndigheter bör öka i Västmanlands län. En förstärkning av den statliga sektorn i länet är viktig för att öka balansen på arbetsmarknaden och för utvecklingen av näringslivet i stort. Efterfrågan på statlig service ökar sannolikt också i en växande region.

Innehåll

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	4
INLEDNING	9
Mål och syfte.....	9
Metod	9
Statlig närvaro.....	9
Statlig service	10
Förklaring av begrepp	10
Arbetsställe.....	10
Allmän service.....	10
Besökskontor	10
Fördjupad service	10
Servicekontor	10
Statlig sektor	10
Sysselsatta	11
Sysselsatta efter arbetsställets belägenhet.....	11
STATLIG NÄRVARO I LÄNET	12
Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet	13
Antal sysselsatta i statlig sektor i länet.....	21
STATLIG SERVICE I LÄNET	30
Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service	33
Befolkning.....	33
Utrikesfödda kvinnor och män	33
Andel 65 år och äldre	35
Näringslivsstruktur	36
Arbetsmarknad	37
Utbildningsnivå	39
Hälsa	40
Kollektivtrafik.....	40

Bredband	42
Två kommuner klara 2020-målet	42
Regeringens bredbandsmål för 2025	43
SAMLAD BEDÖMNING AV STATLIG NÄRVARO OCH SERVICE OCH DESS PÅVERKAN PÅ LÄNET	46
Statlig närvaro	46
Frågeställningar till Samverkansrådet för statliga myndigheter i Västmanlands län 2024	46
Statlig service	49
Andra faktorer	50
Slutsatser	51
REFERENSER	52
Skriftliga underlag	52
Statistiska källor	52
Internetkällor	52
BILAGOR	53
Bilaga 1: Statliga myndigheter, antal arbetsställen och antal kommuner med arbetsställen i länet 2023	53

Inledning

I regleringsbrevet för länsstyrelserna 2024 formuleras uppdraget 3B1 om statlig närvaro och service på följande sätt:

"Länsstyrelserna ska redovisa den statliga närvaron och statliga servicen i länen. Befintlig statistik ska användas. Uppdraget ska senast den 14 juni 2024 redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet). Länsstyrelsen i Örebro län ska samordna länsstyrelsernas redovisning av uppdraget."

Mål och syfte

Regeringen har tidigare uttalat att det finns behov av att stärka förtroendet för statliga myndigheter och samhällets institutioner genom en väl utvecklad lokal statlig närvaro och service. Utvecklingen går mot fler digitala tjänster, men såväl privatpersoner som företagare har ändå behov av att fysiskt kunna möta myndigheter för att få personlig service. Detta kan vara särskilt viktigt för de som har svårigheter med det svenska språket, de med vissa typer av funktionsnedsättningar och de som är ekonomiskt utsatta.¹

Målsättningen med uppdraget är att:

- belysa hur myndighetsinfrastrukturen ser ut i länet, vilken samlad statlig service som finns, hur den kan tänkas utvecklas i framtiden samt analysera vad det får för konsekvenser för det egna länet och dess kommuner.
 - belysa hur den statliga närvaron och servicen ser ut i länet och dess kommuner.
 - belysa vilken grad av service som finns i länet och dess kommuner och hur den utvecklas.
- skapa ett mervärde för den långsiktiga utvecklingen av den statliga styrningen.

Metod

Statlig närvaro

Den statliga närvaron belyses med hjälp av statistik som inhämtas från SCB. Statistiken belyser dels hur den statliga närvaron ser ut redovisningsåret, dels hur den sett ut över tid. Källorna för statistiken är Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) och Företagsdatabasen (FDB). Den senaste uppdateringen av årsstatistiken från BAS finns tillgänglig för 2022 och från FDB för 2023.

¹ Prop. 2018/19:47: Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service

Statlig service

Den statliga servicen belyses genom att kartlägga hur tillgången till personlig service ser ut. Detta görs för elva servicegivande myndigheter².

Förklaring av begrepp

I rapporten förekommer några begrepp samt statistiska mått, vilka beskrivs nedan.

Arbetsställe

Med arbetsställe menas varje adress (lokal), fastighet eller grupp av närliggande lokaler och fastigheter där företag och organisationer bedriver verksamhet.³

Allmän service

Service som ges via servicekontor som avser till exempel allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.

Besökskontor

Ett kontor hos någon av de servicegivande myndigheterna som individer har möjlighet att besöka antingen via spontanbesök eller genom att boka tid för ett besök.

Fördjupad service

Service som ges via servicegivande myndigheters egna kontor där medborgaren kan få fördjupad hjälp med sina ärenden.

Servicekontor

Kontor som bedrivs av Statens servicecenter. I dagsläget har Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket samverkansavtal med Statens servicecenter. Arbetsförmedlingens kundtorg har också anslutits till servicekontoren. I april 2023 slöt också Migrationsverket och Statens servicecenter ett avtal om samverkan. På ett servicekontor kan medborgare få allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.⁴

Statlig sektor

En härledd variabel som baseras på ägarkategori, juridisk form samt institutionell

² Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket

³ <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/statistikpaket/definitioner-for-tabellpaket/#ampak>

⁴ <https://www.statenssc.se/besok-servicekontor>

sektorkod. Vi följer den indelning som finns i BAS, det vill säga Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Sysselsatta

I Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) klassificeras en person som sysselsatt om den uppfyller minst ett av följande kriterier:⁵

- har under november fått en utbetalning av ersättning för arbete som är underlag för arbetsgivaravgifter enligt Skatteverkets arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI).
- har under minst en av de elva månader som föregår november fått utbetalning av ersättning för arbete som är underlag för arbetsgivaravgifter enligt AGI. Dessutom har fått utbetald ersättning från Försäkringskassan som refererar till en aktivitet som ägde rum under minst en dag per månad under samtliga efterföljande månader fram till och med november. Ersättningen från Försäkringskassan ska vara av typen föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, graviditetspenning, sjukpenning, rehabiliteringspenning, arbets- eller yrkesskadepenning, närståendepenning, smittbärapenning eller ersättning till riskgrupp.
- antas under november driva ett företag som enskild näringsidkare, handels- eller kommanditbolagsdelägare och där företaget ingår i SCB:s Företagsregister. Antaganden baseras på preliminära inkomstdeklarationer och månadsvisa F-skatteinbetalningar som personen deklarerar till Skatteverket samt aktuell status kring momsredovisning. Det gäller att person har gjort avtryck och anses vara aktiv eller att företaget har gjort utbetalning av ersättning för arbete som är underlag för arbetsgivaravgifter enligt AGI till minst en person som inte ansvarar för företaget.
- har för referensåret som november tillhör deklarerat för näringsverksamhet enligt inkomstdeklarationen och bilagorna NE (enskilda näringsidkare) eller N3A (handels- och kommanditbolagsdelägare) till Skatteverket. Företaget ska även under referensåret ha en omsättning som är positiv och ha ett känt startdatum. Alternativt sakna omsättning och ha ett startdatum tidigast ett år innan november.

Sysselsatta efter arbetsställets belägenhet

Statistiken i Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) beskriver belägenheten för de arbetsställen som de sysselsatta personerna är knutna till. När sysselsatta anges efter geografisk fördelning i denna rapport avses därmed var arbetsstället som de sysselsatta personerna är knutna till är beläget.

⁵ Statistiska centralbyrån (2023) Kvalitetsdeklaration - Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), slutlig år 2022.

Statlig närvaro i länet

I detta avsnitt redovisas antalet statliga myndigheter som har arbetsställen i länet, hur många arbetsställen som finns och var de är geografiskt placerade. Vidare redovisas hur sysselsättningen i statlig sektor ser ut och hur den har utvecklats över tid.

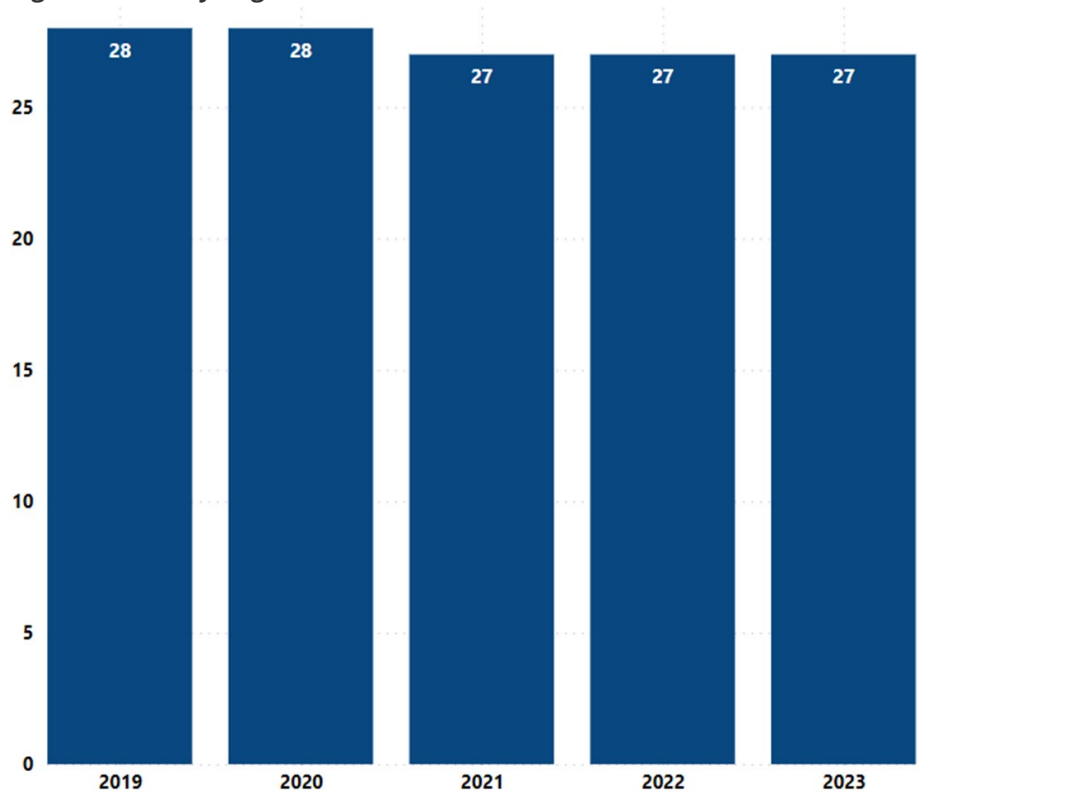
Figur 1. Karta över kommunerna i Västmanlands län.

Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet

Det fanns 27 myndigheter i länet 2023 fördelat på länets samtliga tio kommuner. Antalet myndigheter har minskat med en myndighet mellan åren 2019 och 2023. Det gäller Försvarsmaktens myndighet i Arboga⁶. I riket som helhet har antalet myndigheter ökat med en myndighet under samma tidsperiod.⁷

Figur 2. Antal myndigheter i länet 2019–2023.

Källa: SCB.

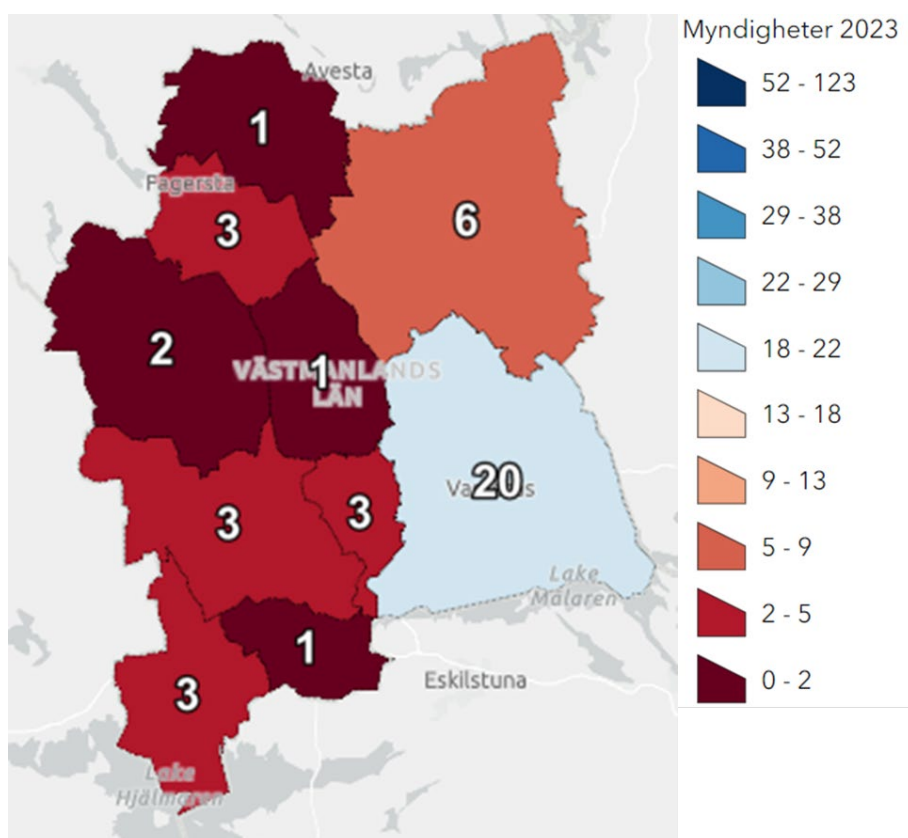
⁶ Försvarsmakten har sex förband i Arboga. Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS) samt Försvarsmaktens centrallager (FMLOG) finns i Arboga. Förklaringen till att detta inte framgår av statistiken från SCB beror på förändringar i Försvarsmaktens redovisning fr.o.m. 2020.

⁷ Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB)

Observera att definitionen av myndigheter här utgår från BAS definition, dvs. Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Antalet myndigheter varierade från 1 i Kungsörs, Norbergs och Surahammars kommun till 20 i Västerås kommun. Kartan i figur 3 illustrerar antalet myndigheter i länets kommuner 2023.⁸

Figur 3. Antal myndigheter i länets kommuner 2023.

Källa: SCB.

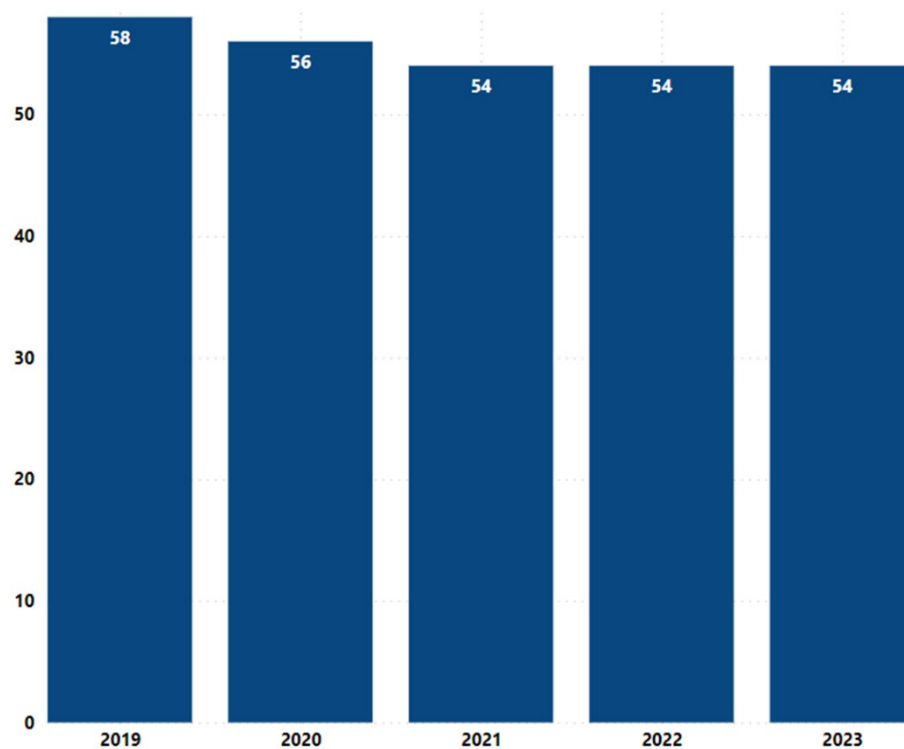
⁸ Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB).

Det fanns 54 statliga arbetsställen i länet 2023 fördelat på länets samtliga tio kommuner. Antalet arbetsställen har minskat med fyra arbetsställen mellan åren 2019 och 2023, till följd av förändringar inom Arbetsförmedlingen, Försvarets materielverk och Försvarsmakten⁹. I riket som helhet har antalet arbetsställen minskat med 102 arbetsställen under samma tidsperiod.¹⁰

Statens servicecenter introducerades i länet år 2019 och finns i Fagersta, Köping, Sala och Västerås. Här samverkar myndigheten med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket. Vid kontoret i Västerås ingår även Migrationsverket.

Antalet arbetsställen varierar från 1 i Norbergs och Surahammars kommun till 30 i Västerås kommun.¹¹

Figur 4. Antal statliga arbetsställen i länet 2019–2023.

Källa: SCB

⁹Försvarsmakten har sex förband i Arboga. Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS) samt Försvarsmaktens centrallager (FMLOG) finns i Arboga. Förklaringen till att detta inte framgår av statistiken från SCB beror på förändringar i Försvarsmaktens redovisning fr.o.m. 2020.

¹⁰ Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB).

¹¹ SCB, Företagsdatabasen (SCB).

**Tabell 1. Antal statliga arbetsställen per kommun i Västmanlands län
år 2023.**

Kommun	Statlig myndighet	Antal arbetsställen
Arboga	Fortifikationsverket	1
	Försvarets materielverk	1
	Polismyndigheten	1
Fagersta	Polismyndigheten	1
	Statens institutionsstyrelse	1
	Statens servicecenter	1
Hallstahammar	Hovstaterna	1
	Polismyndigheten	1
	Statens fastighetsverk	1
Kungsör	Polismyndigheten	2
Köping	Arbetsförmedlingen	1
	Polismyndigheten	1
	Statens servicecenter	1
Norberg	Polismyndigheten	1
Sala	Arbetsförmedlingen	1
	Kriminalvården	1
	Polismyndigheten	1
	Skogsstyrelsen	1
	Statens servicecenter	1
	Sveriges geologiska undersökning	1
Skinnskatteberg	Polismyndigheten	1
	Sveriges lantbruksuniversitet –	1
	Skogsmästarskolan	
Surahammar	Polismyndigheten	1
Västerås	Arbetsförmedlingen	1
	Försäkringskassan	1
	Kriminalvården	3
	Kronofogdemyndigheten	1
	Lantmäteriet	1
	Länsstyrelsen i Västmanlands län	1
	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1
	Migrationsverket	1
	Myndigheten för yrkeshögskolan	1
	Mälardalens universitet	1
	Polismyndigheten	7
	Skatteverket	1

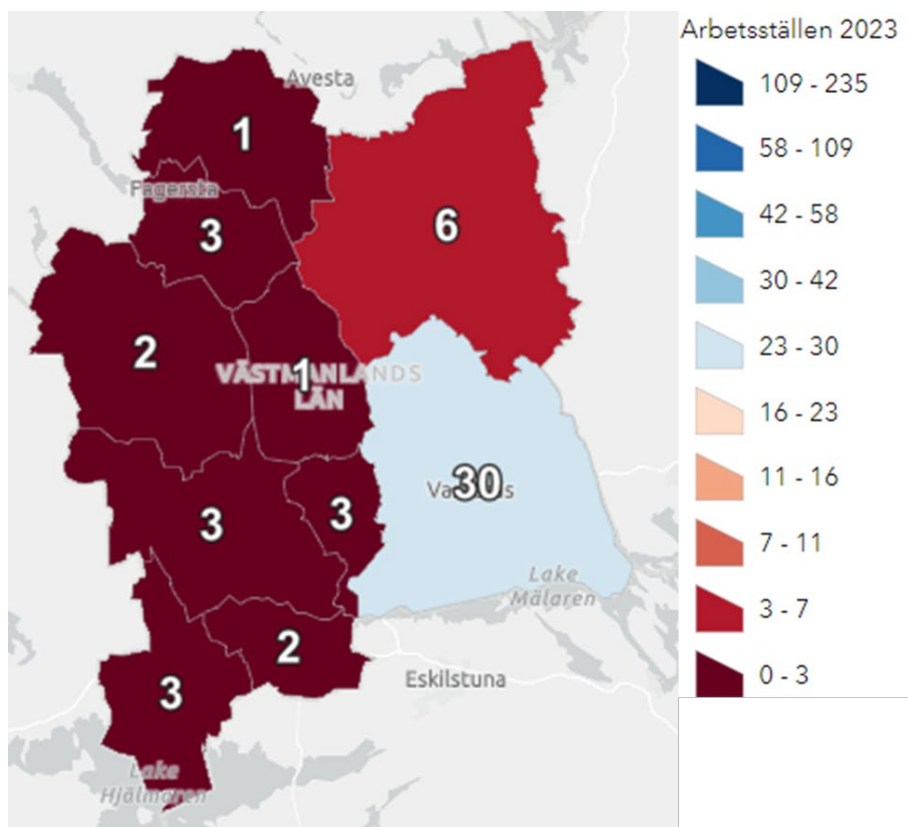
STATLIG NÄRVARO OCH SERVICE

	Skogsstyrelsen	1
	Specialpedagogiska skolmyndigheten	1
	Statens servicecenter	1
	Svenska kraftnät	1
	Sveriges Domstolar	2
	Trafikverket	2
	Uppsala universitet	1
	Åklagarmyndigheten	1
Totalt:		54

Källa: SCB.

Kartan i figur 5 visar antalet arbetsställen i länets kommuner 2023. Antalet arbetsställen varierade från 1 i Norbergs och Surahammars kommun till 30 i Västerås kommun.¹²

Figur 5. Antal statliga arbetsställen i länets kommuner 2023.

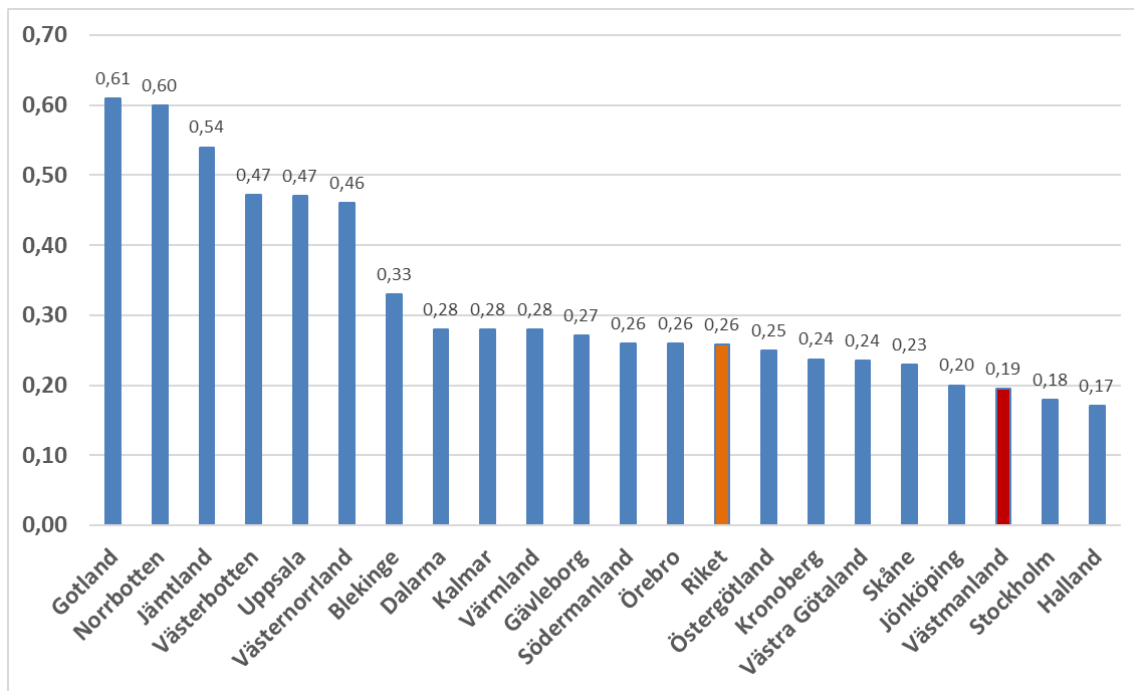

Källa: SCB.

¹² Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB).

Västmanlands län har en lägre andel statliga arbetsställen än riksgenomsnittet. Länet är också ett av de län i Sverige som har lägst antal statliga arbetsställen per tusen invånare. Sett till antalet statliga arbetsställen i förhållande till befolkningen hade länet 0,19 arbetsställen per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 0,26 arbetsställen per tusen invånare.

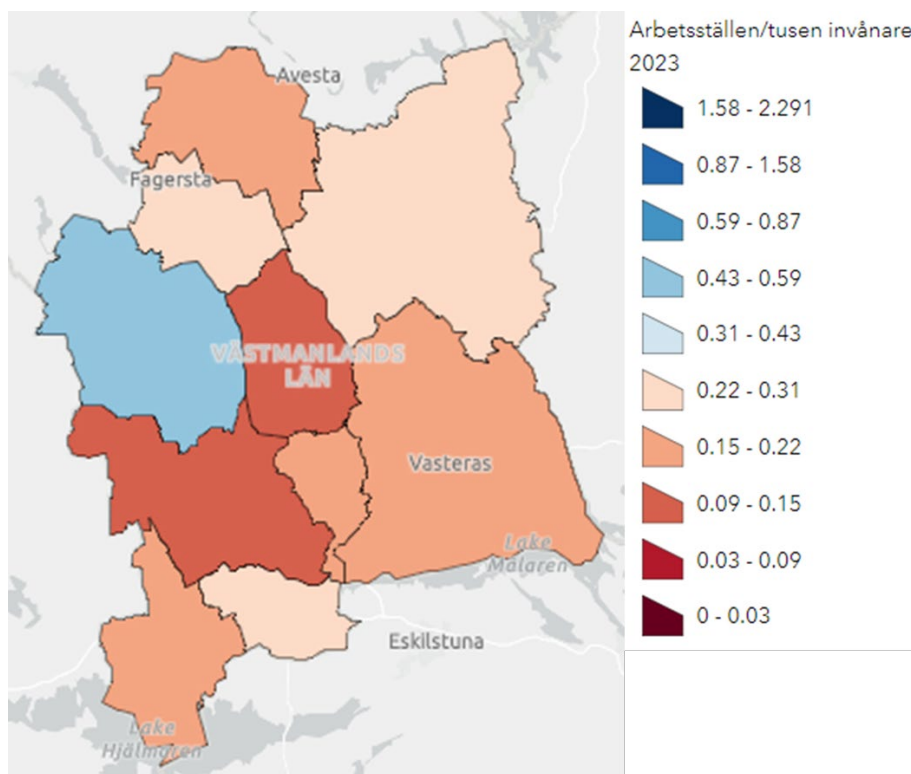
Figur 6. Antal arbetsställen per tusen invånare i länen och riket år 2023.

Källa: SCB.

Kartan i figur 7 visar antalet arbetsställen per tusen invånare i länets kommuner 2023. Antalet arbetsställen i förhållande till befolkningen var högst i Skinnskattebergs kommun med 0,46 arbetsställen per tusen invånare och minst i Surahammars kommun med 0,1 arbetsställen per tusen invånare.¹³

Figur 7. Antal statliga arbetsställen per tusen invånare i länets kommuner 2023.

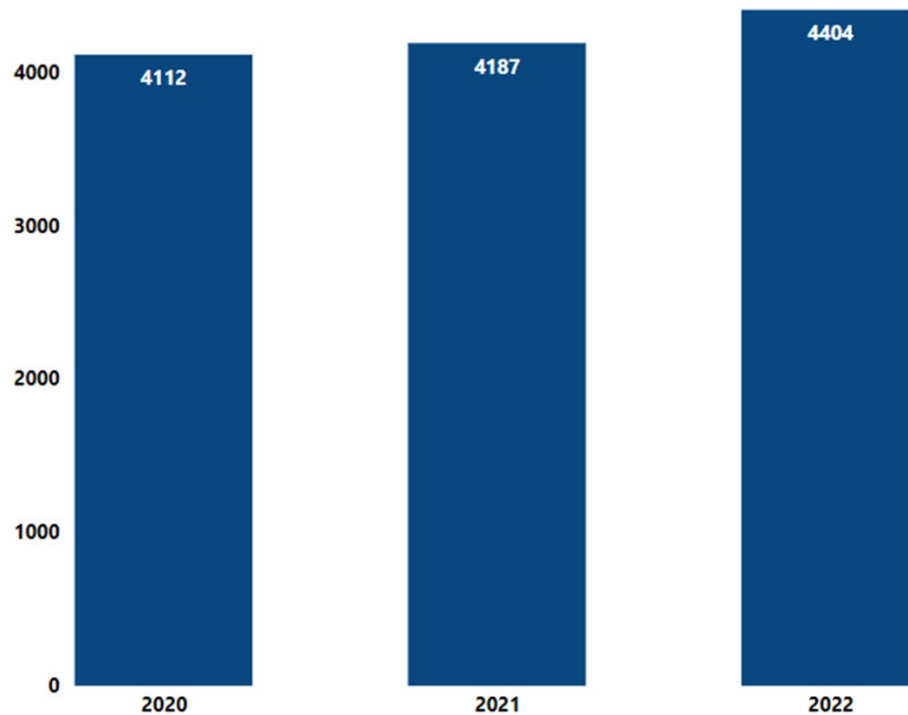
Källa: SCB.

¹³ Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB).

Antal sysselsatta i statlig sektor i länet

Det fanns 4 404 sysselsatta i statlig sektor i länet 2022. Det fanns sysselsatta i länets samtliga tio kommuner. Antalet sysselsatta har ökat med 292 mellan åren 2020 och 2022. Den procentuella förändringen under tidsperioden var en ökning med 7,1 procent. I riket som helhet har sysselsättningen ökat med 4,5 procent under samma tidsperiod.¹⁴

Figur 8. Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2020–2022.

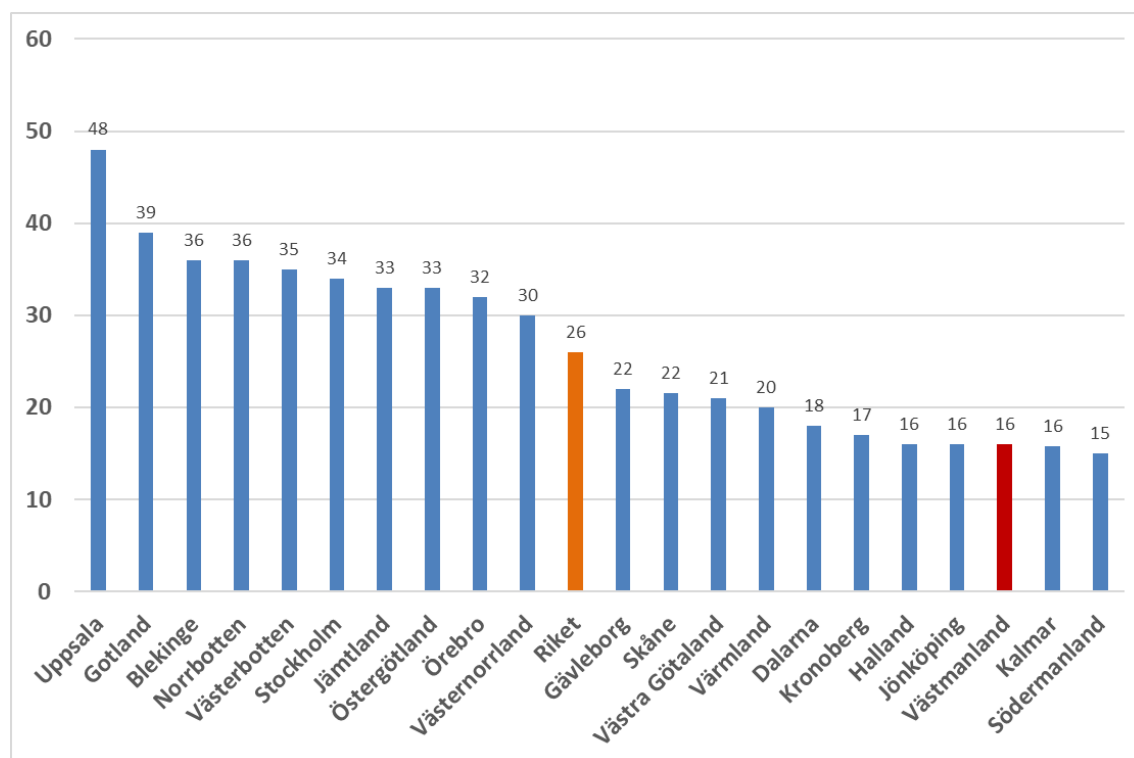

Källa: SCB.

¹⁴ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Västmanland är ett av de län i Sverige med lägst sysselsättning inom statlig sektor per tusen invånare. Antalet sysselsatta per tusen invånare uppgår till 16 i Västmanlands län, jämfört med riksgenomsnittet på 26.

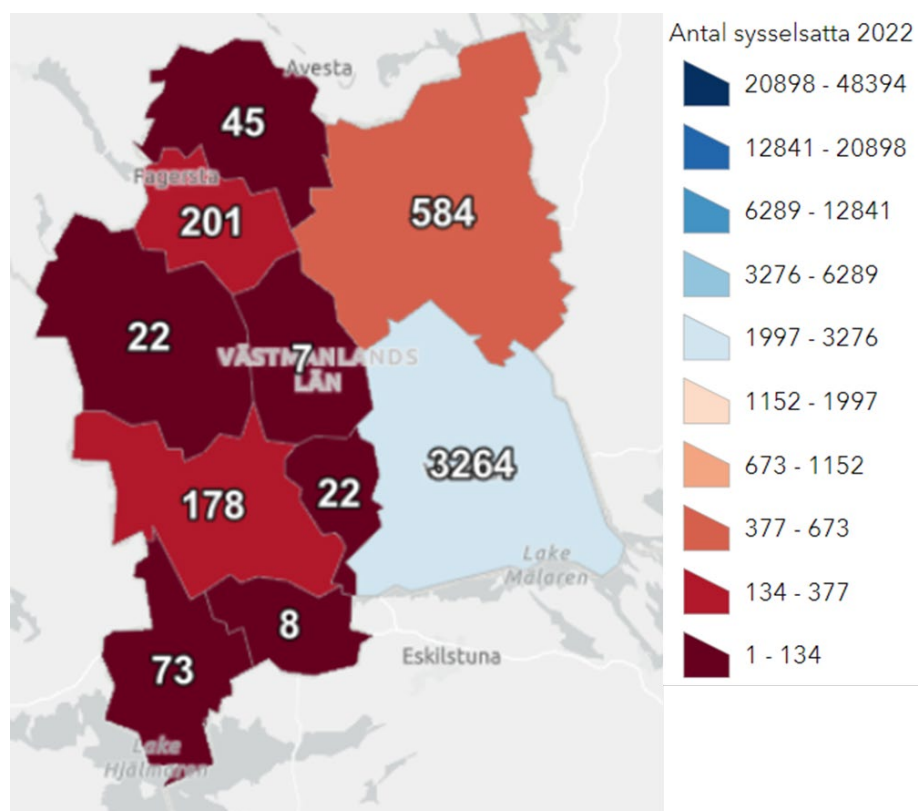
Figur 9. Antal sysselsatta per tusen invånare i länen och riket år 2022.

Källa: SCB.

Kartan i figur 10 illustrerar antalet sysselsatta i statlig sektor efter kommun. Antalet sysselsatta i Västerås uppgår till 3 264 sysselsatta, vilket motsvarar 74 procent av de statligt sysselsatta i länet. Det lägsta antalet sysselsatta finns i Surahammars och Kungsörs kommun med 7 respektive 8 sysselsatta.¹⁵

Figur 10. Sysselsatta i statlig sektor i länets kommuner 2022.

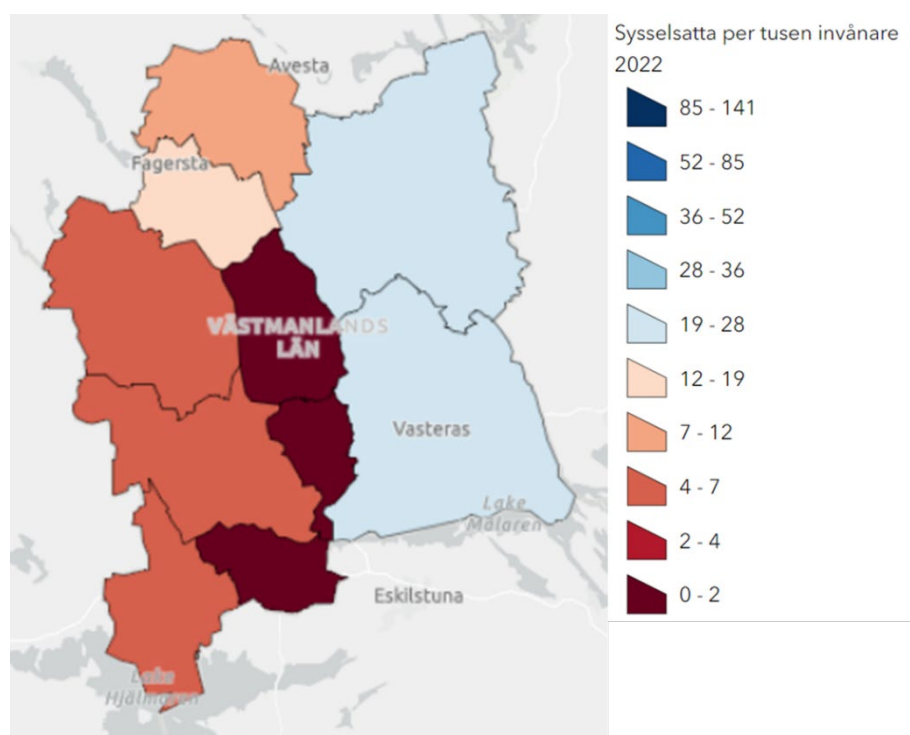

Källa: SCB.

¹⁵ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Kartan i figur 11 illustrerar antalet sysselsatta i statlig sektor i förhållande till befolkningen. Sett till antalet sysselsatta inom statlig sektor i förhållande till befolkningen hade länet 16 sysselsatta per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 26. Antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen var högst i Sala kommun med 25 sysselsatta per tusen invånare, medan andelen var lägst Hallstahammars, Kungsörs och Surahammars kommun med 1 sysselsatt per tusen invånare.¹⁶ Se även stapeldiagrammet i figur 12.

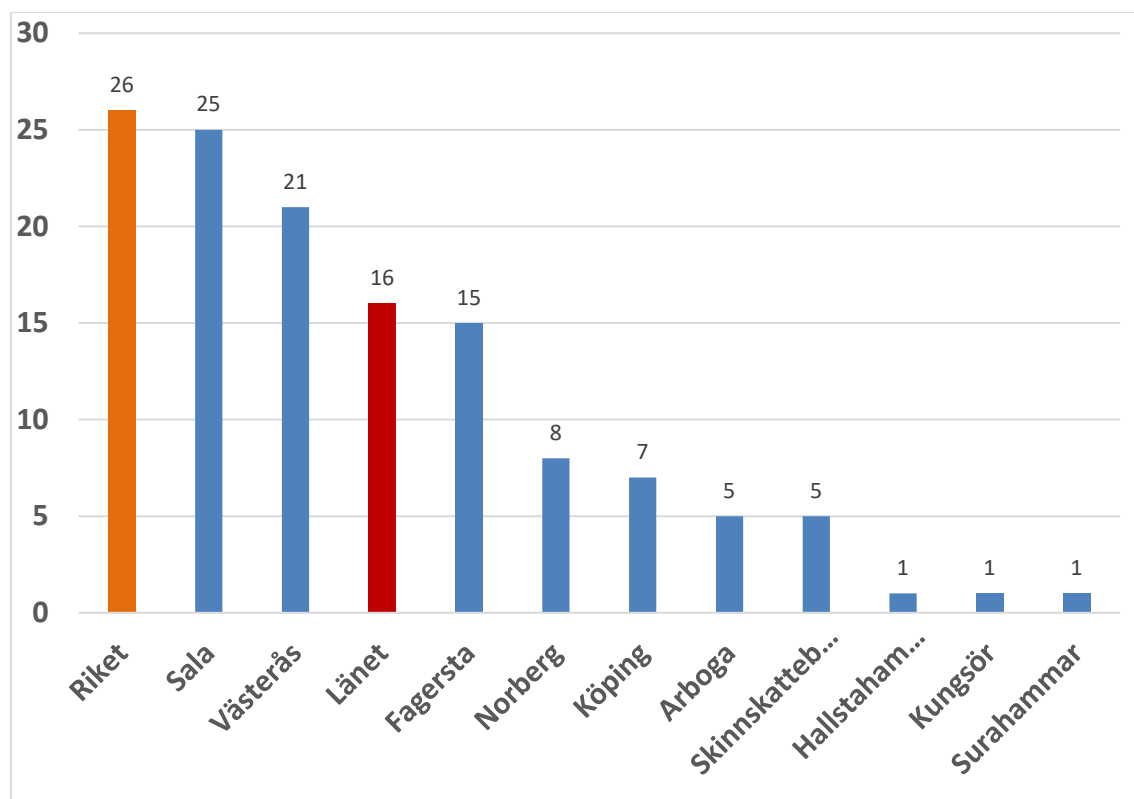
Figur 11. Sysselsatta i statlig sektor per tusen invånare i länets kommuner 2022.

Källa: SCB.

¹⁶ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Figur 12. Sysselsatta per tusen invånare i länets kommuner samt riket 2022.

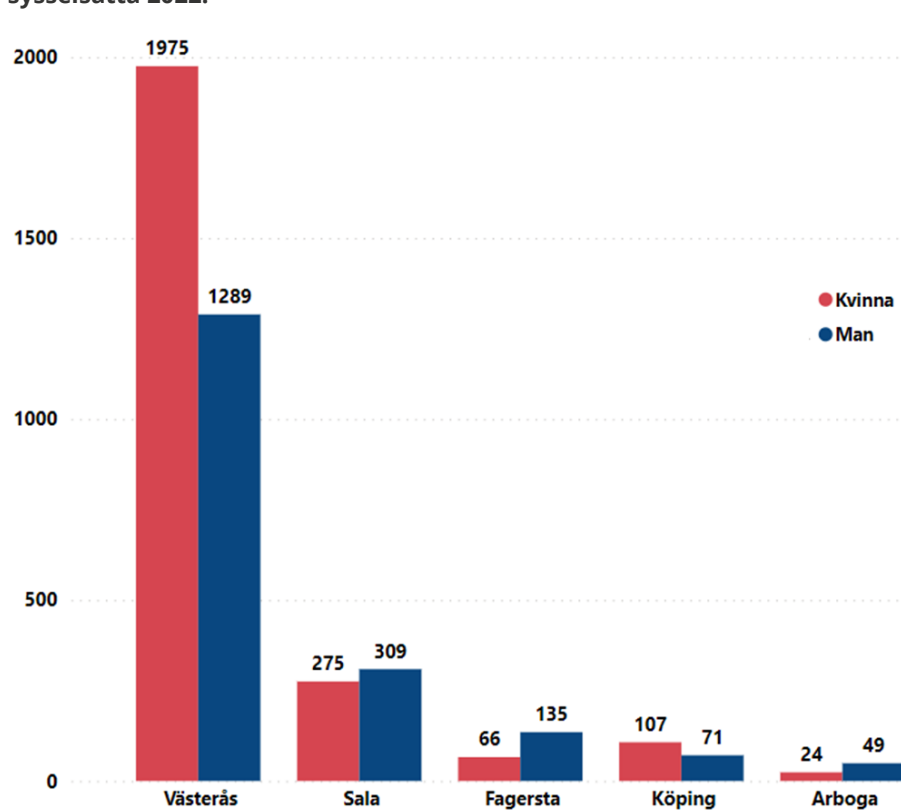

Källa: SCB.

Västmanland hade en högre andel kvinnor som var sysselsatta inom statlig sektor jämfört med riket. 2022 var 57 procent kvinnorna och 43 procent männen i länet sysselsatta i statlig sektor. Motsvarande siffror för riket var 53 procent för kvinnor och 47 procent för män.

I diagrammet i figur 13 visas könsfördelningen i de fem kommuner i länet med flest antal sysselsatta.¹⁷ I Västerås var det övervägande antalet kvinnor, medan det däremot var en högre andel män i Sala, Fagersta och Arboga.

Figur 13. Antal sysselsatta i statlig sektor i länet efter kön i de fem kommuner med flest antal sysselsatta 2022.

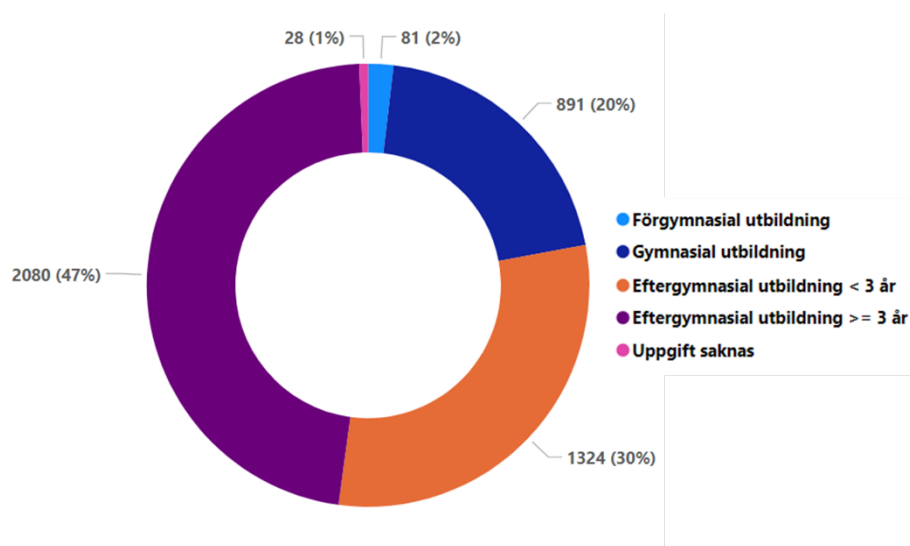

Källa: SCB.

¹⁷ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Diagrammet i figur 14 visar antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2022 fördelat efter utbildningsnivå. Totalt sett hade 77 procent av de sysselsatta en eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket var 79 procent.¹⁸

Figur 14. Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2022 efter utbildningsnivå.

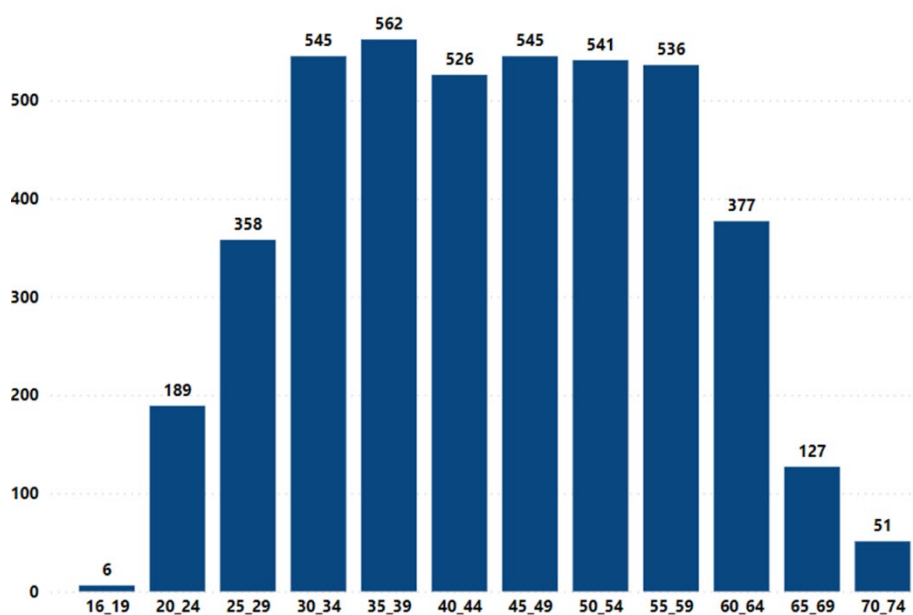

Källa: SCB.

¹⁸ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Diagrammet i figur 15 visar att den vanligaste åldersgruppen bland de sysselsatta var 35–39 år. Den vanligaste åldersgruppen bland de sysselsatta i riket var 45–49 år.¹⁹

Figur 15. Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2022 efter åldersgrupp.

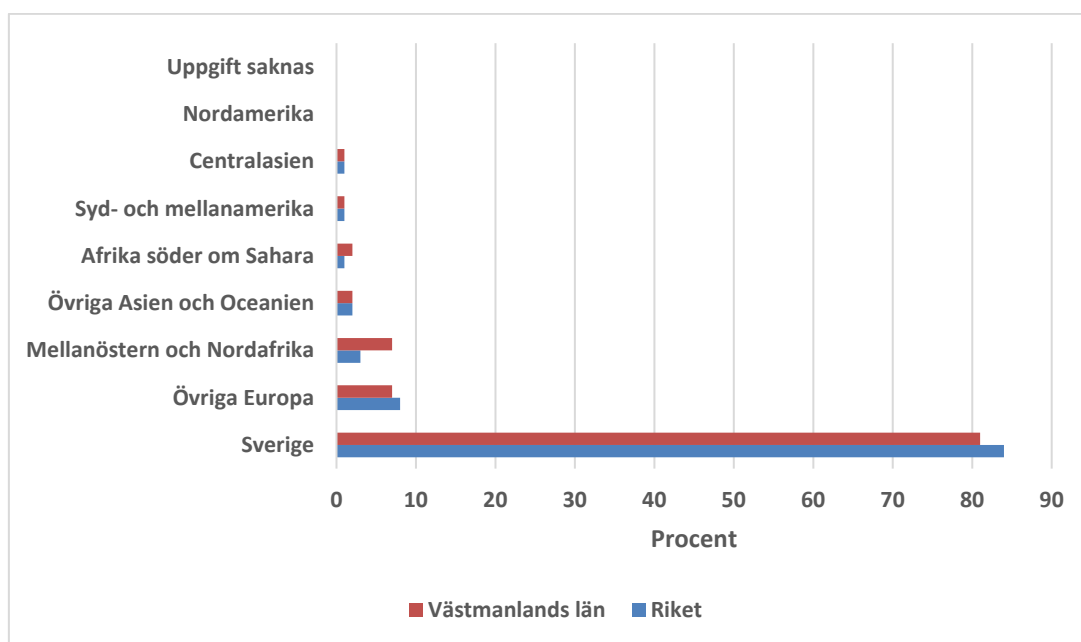
Källa: SCB.

¹⁹ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Om vi delar in de sysselsatta i länet i födelselandsgrupper ser vi att majoriteten, 81 procent, var födda i Sverige. Motsvarande andel för riket var 84 procent.²⁰

Västmanlands län har en högre andel av de statligt anställda som är födda i Mellanöstern och Nordafrika jämfört med riksgenomsnittet. 7 procent av de statligt sysselsatta är födda inom Europa och lika stor andel, dvs. 7 procent, har ett ursprung i övriga Europa.

Figur 16. Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2022 efter födelselandsgrupp.

Källa: SCB.

²⁰ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Statlig service i länet

I det här avsnittet presenteras elva servicegivande myndigheters regionala närvaro. De servicegivande myndigheterna är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket. I det följande presenteras hur många besökskontor de servicegivande myndigheterna har.

I Västmanlands län fanns 20 egna besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2024. Det största antalet egna besökskontor fanns i Västerås kommun.²¹ Tabell 2 visar antalet egna besökskontor som fanns hos de servicegivande myndigheterna åren 2021, 2023 och 2024. Minskningen mellan 2023 och 2024 beror på att Polismyndigheten har minskat sina besökskontor Arboga, Hallstahammar, Kungsör och Norberg.

Tabell 2. Antal egna besökskontor hos de servicegivande myndigheterna i länet 2021, 2023 och 2024.²²

Myndighet	Antal egna besökskontor 2021	Antal egna besökskontor 2023	Antal egna besökskontor 2024
Arbetsförmedlingen	3	3	3
Centrala studiestödsnämnden	0	0	0
Försäkringskassan	0	0	0
Kronofogdemyndigheten	1	1	1
Lantmäteriet	1	1	1
Migrationsverket	1	1	1
Pensionsmyndigheten	0	0	0
Polismyndigheten	8	8	4
Skatteverket	0	0	0
Statens servicecenter	4	4	4
Trafikverket	7	6	6
Totalt	25	24	20

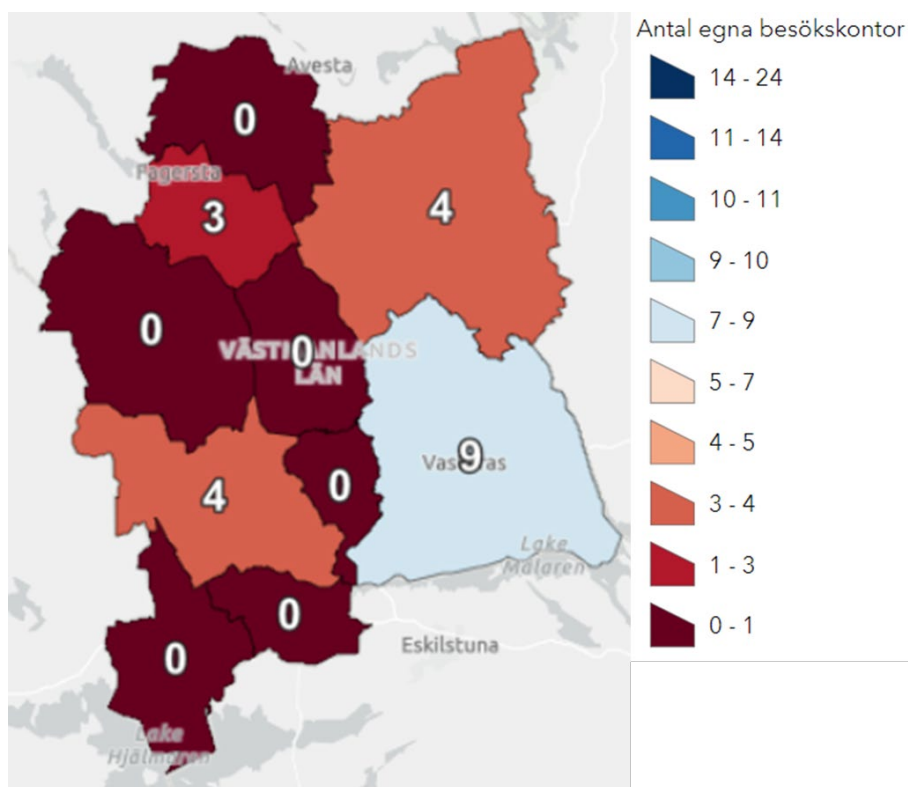
Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2021, 2023 och 2024.

²¹ Länsstyrelsen i Örebro län (2024) *Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna*.

²² Trafikverkets besökskontor definieras som platser för uppkörning, fotografering och kunskapsprov.

Kartan i figur 17 visar antal egna besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2024 i länets kommuner.

Figur 17. Antal egna besökskontor hos de servicegivande myndigheterna i länets kommuner 2024.

Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2024.

Det går att nå tio av de elva servicegivande myndigheterna via antingen egna besökskontor eller besökskontor hos Statens servicecenter. Tabell 3 visar det totala antalet besökskontor som fanns hos de servicegivande myndigheterna inklusive Statens servicecenters besökskontor åren 2021, 2023 och 2024.²³

Migrationsverkets besökstorg kan sedan 2024 även nås via Statens servicecenter i Västerås.

Tabell 3. Antal besökskontor hos de servicegivande myndigheterna inklusive Statens servicecenters (SSC) besökskontor i Västmanlands län 2021, 2023 och 2024.

Myndighet	Antal besökskontor inklusive SSC 2021	Antal besökskontor inklusive SSC 2023	Antal besökskontor inklusive SSC 2024
Arbetsförmedlingen	6	7	7
Centrala studiestödsnämnden	0	0	0
Försäkringskassan	4	4	4
Kronofogdemyndigheten	1	1	1
Lantmäteriet	1	1	1
Migrationsverket	1	1	2
Pensionsmyndigheten	4	4	4
Polismyndigheten	8	8	4
Skatteverket	4	4	4
Statens servicecenter	4	4	4
Trafikverket	7	6	6

Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2021, 2023 och 2024.

²³ Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2021, 2023 och 2024.

Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service

Befolkning

Västmanlands län har ett centralt läge i Sverige och utgör en del av den alltmer sammanlänkade Stockholm-Mälardalenregionen. Avståndet Västerås-Stockholm är drygt 10 mil. Västmanlands län består av 10 kommuner med 281 000 invånare.

I residensstaden Västerås bor 159 662 personer. Länets befolkningen ökade med 100 personer mellan 2022 och 2023. Under år 2023 var befolkningstillväxten lägre än tidigare år i såväl Västmanlands län som riket, vilket främst hänger samman med minskad invandring. I länet ökade befolkningen endast i Västerås.

Befolkningsutvecklingen varierar bland länets kommuner. I Västerås ökade invånarantalet med 1 009 personer (0,6 procent). I Kungsörs kommun minskade befolkning med 119 personer (1,4 procent) och i Skinnskatteberg med 54 personer (1,2 procent).

Tabell 4. Befolkning i Västmanlands län 2022 och 2023 fördelat per kommun och riket.

Kommun	Folkmängd 2022	Folkmängd 2023	Folkökning Antal	Folkökning %
Arboga	14 083	14 002	-81	-0,6
Fagersta	13 341	13 222	-119	-0,9
Hallstahammar	16 711	16 654	-57	-0,3
Kungsör	8 762	8 643	-119	-1,4
Köping	26 120	25 978	-142	-0,5
Norberg	5 627	5 517	-110	-2,0
Sala	22 981	22 853	-128	-0,6
Skinnskatteberg	4 402	4 348	-54	-1,2
Surahammar	10 033	9 934	-99	-1,0
Västerås	158 653	159 662	1 009	0,6
Västmanlands län	280 713	280 813	100	0,0
Riket	10 521 556	10 551 707	30 151	0,3

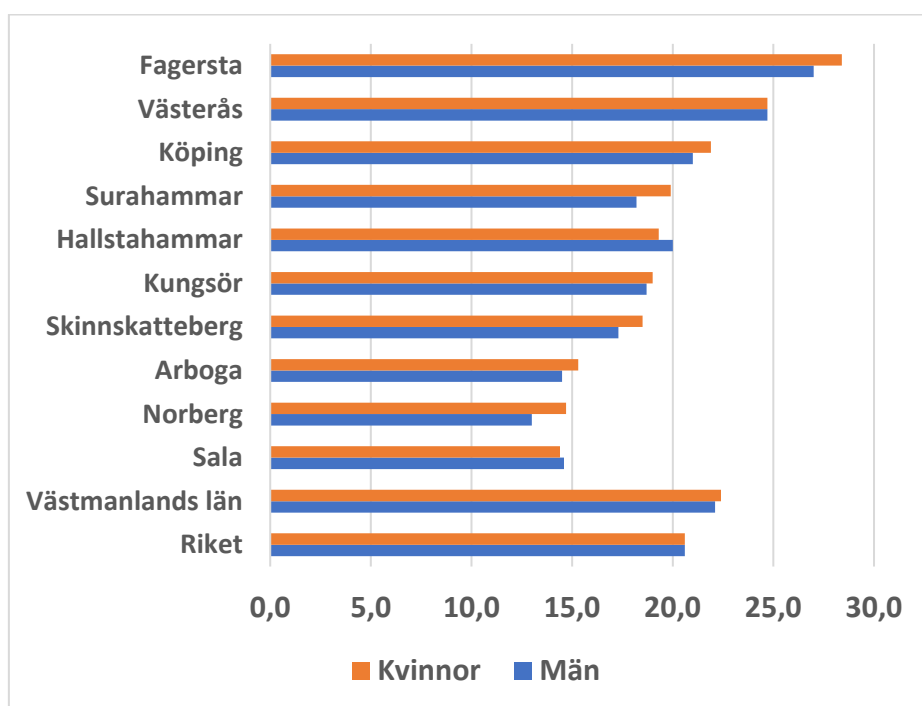
Källa: SCB.

Utrikesfödda kvinnor och män

Västmanlands län har en högre andel utrikesfödda kvinnor och män jämfört med riket. I länet är runt 22,4 procent av kvinnorna och 22,1 procent av männen utrikesfödda jämfört

med 20,6 procent för både kvinnor och män i riket. I Fagersta är 28,4 procent av kvinnorna och 25 procent av männen utrikesfödda, vilket är högst i länet. Därefter följer Västerås med runt 24,7 procent och Köping med 21,9 procent av kvinnorna och 21,0 procent av männen som är utrikesfödda. De lägsta andelarna utrikesfödda finns i Sala, Norberg och Arboga.

Figur 18. Utrikesfödda kvinnor och män år 2023.

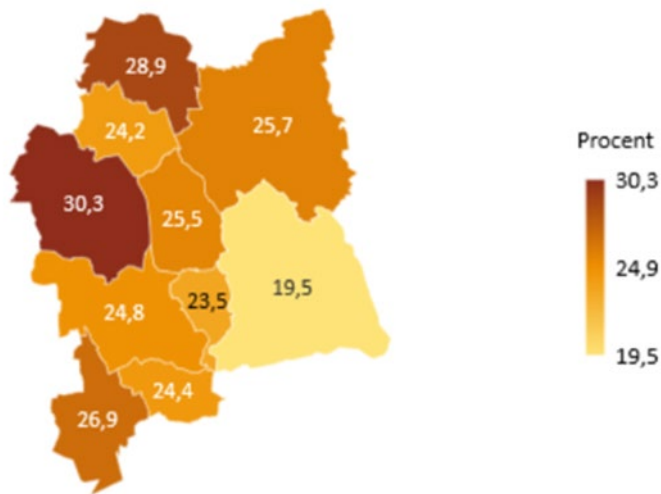

Källa: SCB.

Andel 65 år och äldre

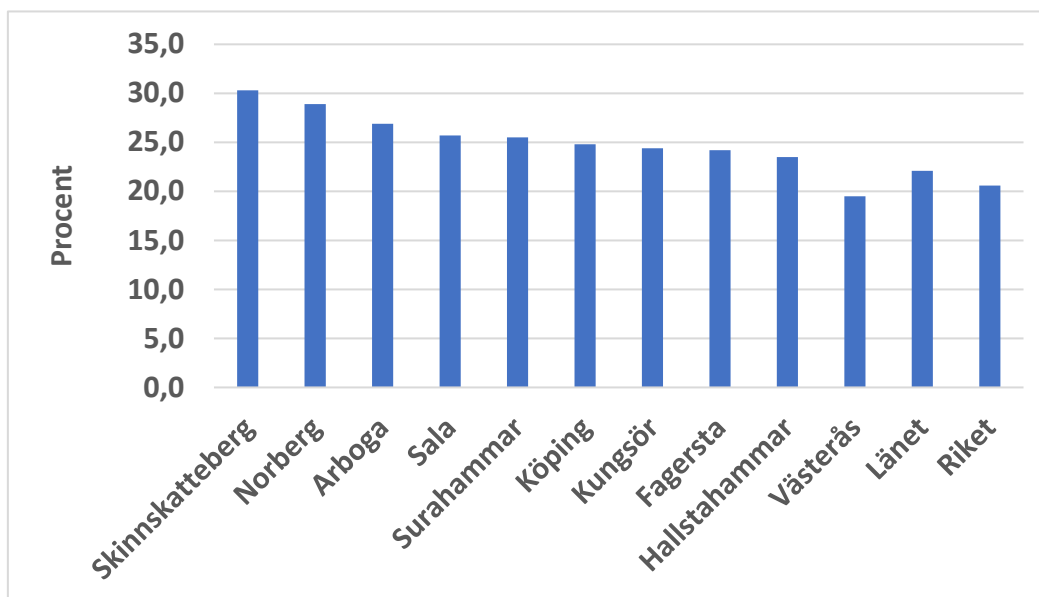
I Västmanlands län är 22,1 procent av befolkningen 65 år och äldre, jämfört med riksgenomsnittet på 20,6 procent. De högsta andelarna finns i Skinnskatteberg och Norberg där nära 30 procent av befolkningen är 65 år och äldre. Lägst andel har Västerås med 19,5 procent.

Figur 19. Andel 65 år och äldre av befolkningen år 2023 i kommunerna i Västmanlands län.

Källa: SCB och www.regionfakta.com

Figur 20. Andel 65 år och äldre av befolkningen år 2023 i kommunerna i Västmanlands län.

Källa: SCB och www.regionfakta.com.

Näringslivsstruktur

Västmanlands län präglas av en lång industritradition. Västmanland har hållit sin position som ett av Sveriges ledande industrilän och har alltid legat långt fram inom teknikområdet. Idag finns många, både små och stora, högteknologiska företag i länet. Flera är världsledande inom sina områden. Inom länets tillväxtstrategi och affärsplan har man valt att fokusera på styrkeområdena automation, energi, järnväg samt hälsa och välfärd. Teknikkunnandet har bidragit till att företag som Northvolt och Amazon har valt att investera i Västerås.

I Västmanland och Västerås finns Sveriges högsta koncentration av energikompetens, vilket har gjort länet till ett nationellt och globalt ledande energilän. Bolag som ABB AB, Hitachi Energy Sweden AB, Westinghouse Electric Sweden AB, Alstom Rail Sweden AB och Northvolt gör tillsammans Västerås till en ledande europeisk energiregion. Bolagen har gett grunden för ett unikt system av underleverantörer samt till forskning och utbildningar på exempelvis Mälardalens universitet och Rise. Inom Energy Competence Center (ECC) samverkar akademi och offentliga aktörer med myndigheter och forskningsintensiva och multinationella företag för att analysera, synliggöra och utveckla energikompetensen i Västerås och Västmanland. I länet finns 10 000 helårsanställda i energibranschen och regionen har ett behov av att årligen anställa 2 000 personer under de närmaste åren.

Största offentliga arbetsgivare är Västerås stad med 9 975 anställda följt av Region Västmanland med 7 475 anställda.

Tabell 5. Största privata arbetsgivare i Västmanlands län år 2022.

Företag	Kommun	Antal anställda
ABB AB	Västerås	2 275
ICA Sverige AB	Västerås	1 775
Volvo Powertrain AB	Köping	1 425
Hitachi Energy Sweden AB	Västerås	1 175
Seco Tools AB	Fagersta	1 175
Attendo Sverige AB	Västerås	975
Westinghouse Electric Sweden AB	Västerås	775
Alstom Rail Sweden AB	Västerås	775
Epiroc Drilling Tools AB	Sala	725
Northvolt Labs AB	Västerås	725

Källa: www.regionfakta.com

Arbetsmarknad

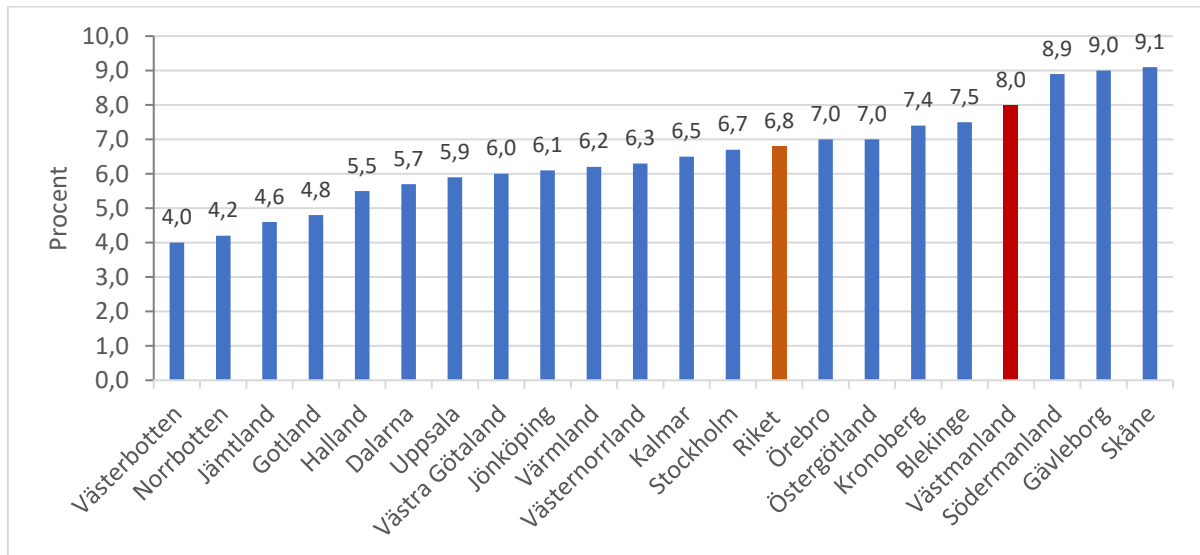
Andelen arbetssökande i åldern 16–65 år uppgick i februari 2024 till 8,0 procent, jämfört med riksgenomsnittet på 6,8 procent. För kvinnor var motsvarande andelar 8,1 procent i länet jämfört med riket på 6,6. För män låg nivån på 8,0 procent i länet och i riket på 7,0 procent. Länet hade i februari den fjärde högsta andelen arbetssökande i landet. Västmanland har under lång tid haft en högre andel arbetssökande än andra län i landet.

Bland länets kommuner var arbetslösheten högst i Fagersta, följt av Köping, Norberg och Västerås.

Tabell 6. Inskrivna arbetslösa 16-65 år per kommun, länet och riket i februari 2024.

Kommun	Kvinnor, %	Män, %	Totalt, %
Fagersta	10,5	10,6	10,5
Köping	8,1	8,7	8,4
Norberg	7,3	9,4	8,4
Västerås	8,6	8,1	8,4
Kungsör	8,4	8,2	8,3
Skinnskatteberg	6,8	7,7	7,3
Arboga	6,5	7,2	6,9
Hallstahammar	6,5	6,9	6,7
Surahammar	6,2	6,5	6,4
Sala	6,0	6,3	6,1
Västmanlands län	8,1	8,0	8,0
Riket	6,6	7,0	6,8

Källa: Arbetsförmedlingen.

Figur 21. Inskrivna arbetslösa 16-65 år per län och riket i februari 2024.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Utbildningsnivå

I Västmanlands län har befolkningen generellt en lägre utbildningsnivå jämfört med riksgenomsnittet. Kvinnor har i högre utsträckning än män en eftergymnasial utbildning. Andelen invånare med eftergymnasial utbildning på 3 år eller längre är högst i Västerås på 31 procent. I övriga kommuner motsvarar andelen högutbildade 14–19 procent.

Tabell 7. Utbildningsnivå för befolkningen 25–64 år i Västmanlands län och riket 2023.

	Kön	Förgymnasial utb. (%)	Gymnasial utb. kortare än 3 år (%)	Gymnasial utb. 3 år (%)	Eftergymnasial utb. Kortare än 3 år (%)	Eftergymnasial utb. längre än 3 år (%)	Forskar- utbildning (%)	Uppgift saknas (%)
Länet	Män	13,4	23,0	27,6	15,0	17,8	0,9	2,3
	Kvinnor	10,2	17,6	23,6	15,6	30,6	0,6	1,8
	Totalt	11,8	20,3	25,6	15,3	24,1	0,8	2,1
Riket	Män	11,6	19,8	25,4	15,8	22,6	1,5	3,3
	Kvinnor	8,4	15,1	21,4	16,2	35,4	1,3	2,2
	Totalt	10,0	17,5	23,5	16,0	28,9	1,4	2,8

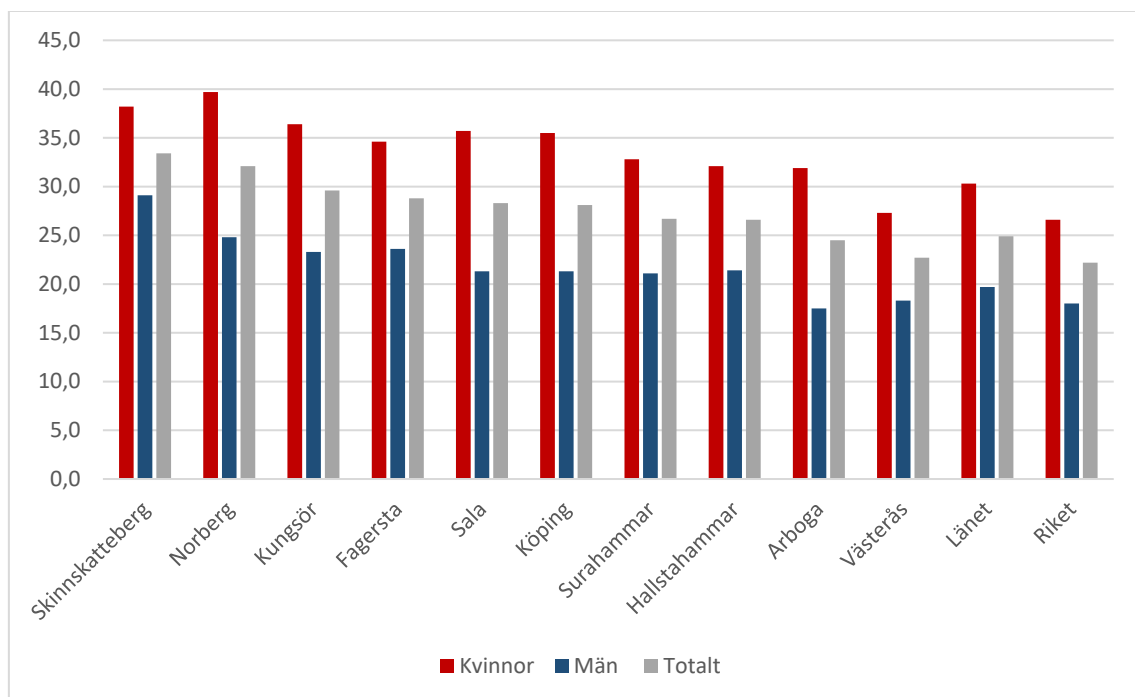
Källa: SCB.

Hälsa

Ohälsotalet är ett mått på hur många dagar under en tolv månaders period som Försäkringskassan betalar ut ersättning vid nedsatt arbetsförmåga i förhållande till antalet försäkrade i åldern 16–64 år. Det genomsnittliga ohälsotalet är högre i Västmanland både för män och kvinnor jämfört med riksgenomsnittet.

I alla kommuner är ohälsotalet högre bland kvinnor än bland män. Skillnaden är särskilt stor i Norbergs och Arboga kommun.

Figur 22. Ohälsotalet år 2023 i kommunerna i Västmanlands län och riket.

* I ohälsotalet ingår sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning. Måttet baseras på antal utbetalda nettodagar.

Källa: Försäkringskassan.

Kollektivtrafik

Västmanland har ett gynnsamt läge utifrån tågtrafikförsörjning. Länet berörs av fem linjer med persontrafik där samtliga länets tio kommuner (varav nio kommunhuvudorter) har tågstopp.

Den regionala stomtrafiken med buss förbinder länets kommunhuvudorter som komplement till tågtrafiken eller där direkttrafik med tåg saknas. Den inomkommunala busstrafiken skiljer sig mellan kommuner.

Västerås har en omfattande trafik där stadstrafiken står för cirka 70 procent av länets totala utbud av busstrafik.

I övriga kommuner är det inomkommunala trafikutbudet i första hand landsbygdstrafik, men tätortstrafik med begränsat utbud finns i Arboga och Köping där den är anropsstyrd samt i Sala och Fagersta där den är linjelagd.

I Hallstahammar och Surahammars kommuner har kommunerna, på uppdrag av Kollektivtrafikförvaltningen, på egen hand upphandlat allmän kollektivtrafik som en del av ett samordnat trafikupplägg med skolskjuts och anropsstyrd trafik under konceptet Brukslinjen. Från 2021 är den linjelagda delen av Brukslinjen en del av VL-trafiken. Därutöver finns samverkansavtal med Upplands lokaltrafik för busstrafik över länsgräns mellan Uppsala och Sala, Uppsala och Västerås samt Enköping och Västerås. Region Örebro län bedriver busstrafik över länsgränsen mellan Lindesberg och Arboga med samverkan kring biljettgiltighet.²⁴

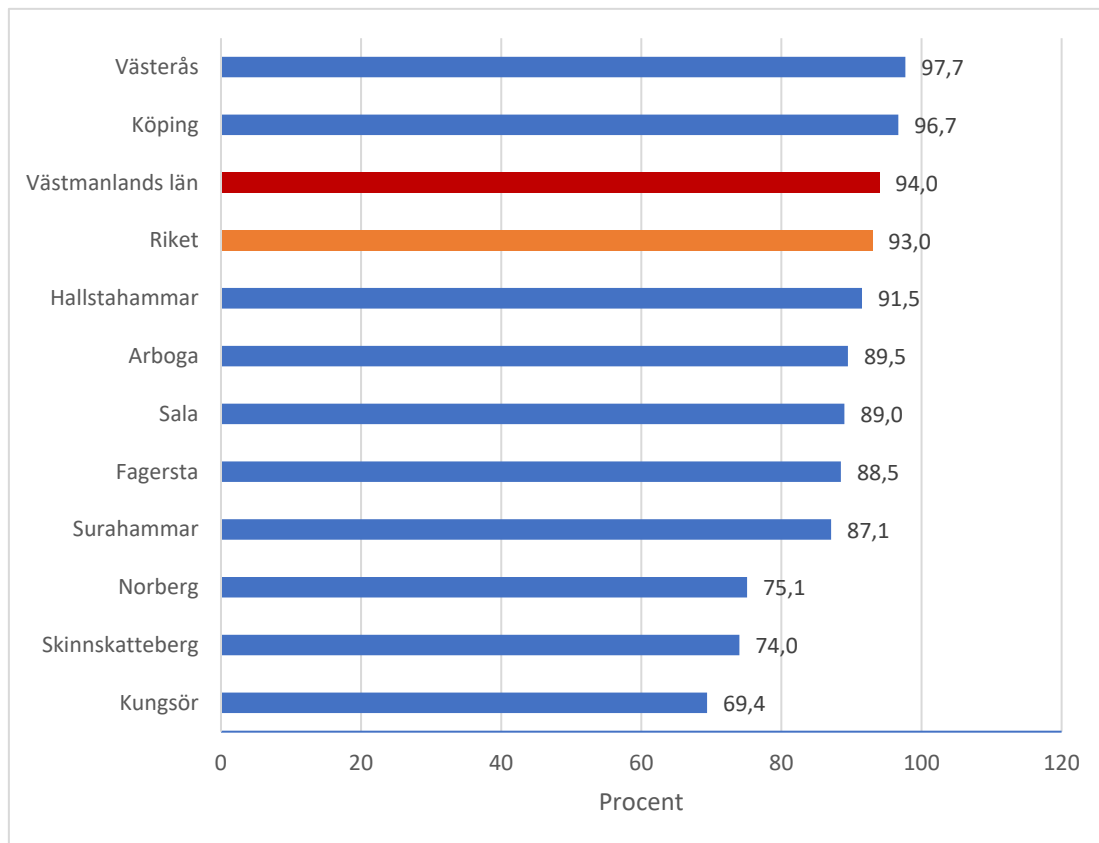
²⁴ Källa: Västmanlands regionala trafikförsörjningsprogram, 2021-09-21.

Bredband

Två kommuner klara 2020-målet

Den ökade digitaliseringen hos myndigheter ställer krav på tillgång till god bredbandstäckning. Regeringens bredbandsmål år 2020 var att 95 procent av alla hushåll och företag skulle ha tillgång till bredband på minst 100 Mbit/s. I Västmanlands län hade år 2023 cirka 94 procent av hushållen tillgång till bredband på minst 100 Mbit/s. Riksgenomsnittet låg på 93 procent, men skillnaderna är stora inom länet. I länet nås 2020-målet endast av Västerås och Köpings kommun. I Kungsör hade 69 procent av hushållen bredband, vilket var lägst i länet.

Figur 23. Andel hushåll med tillgång till 100 Mbit/s bredband år 2023.

Källa: Post- och telestyrelsen.

Skillnaden är stor mellan tätbygden och glesbygden. I Västmanlands län hade 96 procent av hushållen i tätbygden tillgång till anslutningar på 100 Mbit/s, jämfört med 69 procent på landsbygden. Även här finns stora skillnader mellan kommunerna. Rikssnittet ligger på 96 procent för tätbygd och 72 procent för glesbygd.

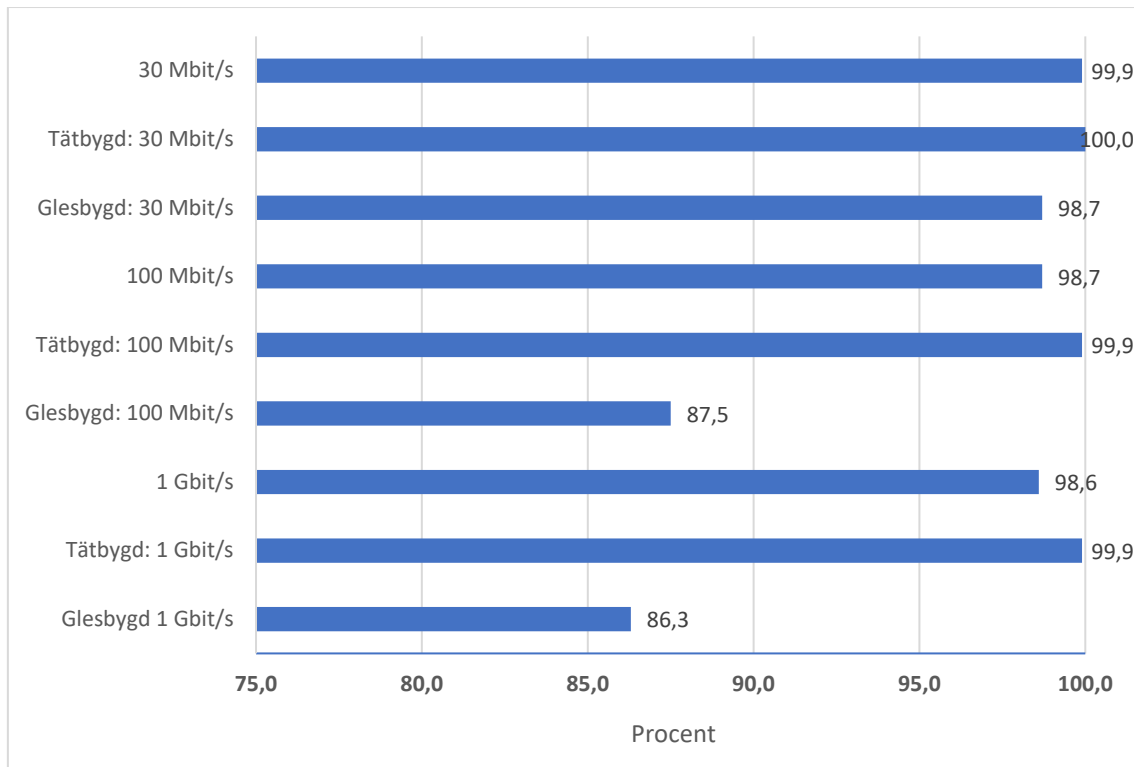
Regeringens bredbandsmål för 2025

Regeringens mål för 2025 består av tre delmål som alla måste vara uppfyllda för att det övergripande målet ska anses uppfyllt.

- Det första delmålet är att 98 procent av alla hushåll och företag i Sverige antingen bör ha tillgång till, eller ha bredbandsinfrastruktur i sin absoluta närhet som medger 1 Gbit/s.
- Det andra delmålet är att 99,9 procent av alla hushåll och företag antingen bör ha tillgång till, eller ha infrastruktur i sin absoluta närhet som medger 100 Mbit/s.
- På motsvarande sätt innebär det tredje delmålet att 100 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till, eller i sin absoluta närhet ha bredbandsinfrastruktur som medger 30 Mbit/s.

1 Gbit-målet för 2025 uppnås ännu endast i länets tätbygd. Gapet mellan tätbygd och glesbygd är stort avseende både 100 Mbit-målet samt 1 Gbit-målet.

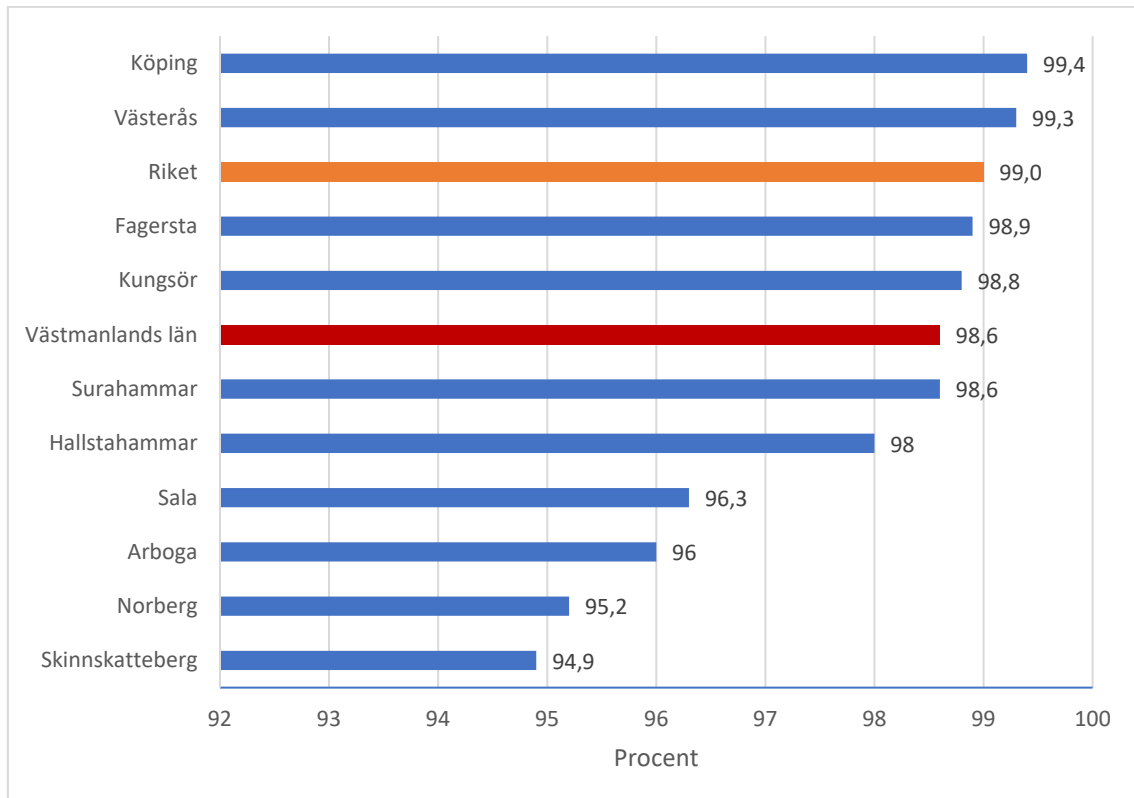
Figur 24. Andel hushåll med tillgång till olika bredbandshastigheter år 2023 i absolut närhet i Västmanlands län.

Källa: Post- och telestyrelsen.

Under 2023 hade 98,6 procent av hushållen i Västmanlands län tillgång till bredband på 1 Gbit/s i sin absoluta närhet, jämfört med rikssnittet på 99 procent. Västerås och Köping är de enda kommuner i länet som når det nationella målet för 2025. I Skinnskatteberg hade 95 procent av hushållen tillgång till 1 Gbit/s i sin absoluta närhet, vilket var lägst i länet.

Figur 25. Andel hushåll med tillgång till 1 Gbit/s bredband i absolut närhet år 2023.

Källa: Post- och telestyrelsen.

Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet

Den statliga närvaron och servicen är viktig för medborgarnas möjligheter att föra dialog om olika ärenden som gäller den enskilda individen. Den statliga servicegivande besökskontoren är särskilt viktiga för samhällsmedborgare som inte kan använda de digitala servicetjänsterna eller behöver hjälp på annat sätt. Den pågående digitalisering har många fördelar genom att förenkla hanteringen av olika typer av ärenden. Hänsyn behöver tas till medborgare som inte har tillgång till digitala verktyg, har en funktionsnedsättning, begränsade språkkunskaper eller behöver hjälp på annat sätt.

Den statliga närvaron är också viktig för att stärka förtroendet för statliga myndigheter genom en väl utvecklad statlig närvaro och service. Det görs genom att tillgodose en god tillgänglighet, synlighet och trovärdighet.

De statliga myndigheterna har också en viktig roll som arbetsgivare och för att skapa attraktiva lokala och regionala arbetsmarknader.

Statlig närvaro

Kartläggningen av statlig närvaro visar att det finns 27 statliga myndigheter i Västmanlands län och 54 arbetsställen i länet. Det finns minst ett arbetsställe i varje kommun och totalt 30 i Västerås, vilket motsvarar över hälften av alla arbetsställen i länet. De statliga arbetsställena har minskat under de senaste fem åren från 58 till 54. Länet har ett betydligt lägre antal arbetsställen per tusen invånare inom statlig sektor jämfört med andra län och riket. Antalet arbetsställen per tusen invånare uppgår till 0,19 i Västmanland jämfört med riket på 0,26.

Det fanns 4 404 sysselsatta inom statlig sektor i länet år 2022. Antalet sysselsatta inom den statliga sektorn i länet har ökat med 292 mellan år 2020–2022, vilket motsvarar en ökning med 7,1 procent. I riket som helhet har sysselsättningen ökat med 4,5 procent under samma period. Västmanlands län har en betydligt lägre andel sysselsatta inom statliga sektorn jämfört med riksgenomsnittet. I länet är andelen 16 per tusen invånare och i riket 26. De statliga myndigheter som finns i Västmanlands län är i de flesta fall myndigheter som också finns i andra delar av landet. Med få undantag, exempelvis Myndigheten för yrkeshögskolan och Länsstyrelsen Västmanland, finns inga myndigheter med säte i Västmanland. Detta bidrar till att sysselsättningsgraden i den statliga sektorn är relativt låg i länet.

Frågeställningar till Samverkansrådet för statliga myndigheter i Västmanlands län 2024

Länsstyrelsen har skickat ut ett antal frågor till ledamöterna i Samverkansrådet för statliga

myndigheter i Västmanlands län som leds av landshövdingen. Syftet var att samla in mer information om utvecklingen av de statliga myndigheterna i länet. Frågorna skickades ut till 24 myndigheter och svar har inkommit från 13 myndigheter.

Arbetsställen och myndigheters utveckling

Lantmäteriet uppger att det statliga lantmäterikontoret i Eskilstuna stängdes ner vid halvårsskiftet 2023, till följd av att det hade öppnats ett kommunalt lantmäterikontor från och med den 1 januari 2023. Västmanlands län påverkas inte av denna nedstängning.

Mälardalens universitet svarar att det har skett och även pågår några mindre avvecklingar inom lärosätet. Dessa bedöms inte få någon direkt påverkan för Västmanlands län eller dess kommuner. MDU planerar även att genomföra en omorganisation under 2025. Förändringen förväntas leda till effektivare processer internt, vilket Västmanlands län bör märka av i förläggningen. I samband med att MDU blev universitet dubblerades det statliga anslaget för forskning. Sedan dess har MDU utökat och rekryterat inom forskningsverksamheten och forskningsstödet. Några nya fysiska arbetsställen har inte tillkommit under det senaste året.

Skatteverket nämner att man har fått en del nya arbetsuppgifter de senaste åren. Det handlar främst om pandemistöd och andra stödåtgärder. Några av dessa nya medarbetare arbetar på kontoret i Västerås.

Skogsstyrelsen svarar att de senaste årens politiska satsning på återvätning har medfört nya arbetstillfällen för myndigheten det senaste året. I och med att Skogsstyrelsen finns över hela landet sker rekrytering av kompetenser utifrån många parametrar där geografi inte alltid är aktuell. Några nya arbetstillfällen för myndigheten har inte uppkommit i länet. Trots det kan vi genomföra återvätning i länet. Beroende på efterfrågan från markägare kan konsekvenserna för länet bli nya arbetstillfällen för entreprenörer som genomför återvätningsåtgärder.

Trafikverket har från årsskiftet en ny regional indelning som följer civilområdenas indelning där Västmanland nu tillhör den mellersta regionen. Förändringen innebär ingen större påverkan på län eller kommuner mer än att det kan bli nya kontaktvägar mellan organisationerna.

I övrigt framkommer inga andra uppgifter om omstruktureringar inom myndigheterna. Inga nya arbetsställen har tillkommit.

När det gäller *framtida utmaningar* med den framtida kompetensförsörjning nämns nedanstående:

- Arbetsförmedlingen nämner att utmaningen är att man under 2024 inte får ersättningsrekrytera. I ett läge där budgeten tillåter rekrytering har man däremot inte några problem med att rekrytera medarbetare med rätt kompetens.
- ESF-rådet uppger att myndigheten ska minska med 10-12 medarbetare, men detta kommer inte att påverka kontoret i Örebro. Förslag finns på att lägga samman ESF-rådet med Tillväxtverket. Detta kan medföra konsekvenser för kompetensförsörjningen.

- Förvaltningsrätten svarar att det är svårt att rekrytera domare, men detta berör inte Västmanland genom att myndigheten finns i Uppsala.
- Kriminalvården ökar i alla delar av landet, även i Västmanland. De är svårt att rekrytera medarbetare till Salbergaanstalten i Sala. Det är också svårare att rekrytera akademiker till frivården.
- Lantmäteriets plan är att bibehålla nuvarande personal.
- Myndigheten för yrkeshögskolan har fått uppdrag att öka verksamheten och bedömer att verksamheten kommer att växa under 2024-2026. I dagsläget ser vi inte några utmaningar, men inom tidigare identifierade bristområden som IT, ekonomi och upphandling kan det bli svårigheter.
- Mälardalens universitet nämner att man totalt kommer att öka sin personal under det närmaste året. Det finns generellt sett kompetensbrist inom flera av lärosätets yrkesgrupper, vilket innebär att det kan vara svårt att få tag på rätt kompetens i tid.
- Polismyndigheten svarar att det är en utmaning att hitta välutbildad specialistkompetens.
- Skatteverket bedömer att personalstyrkan kommer att vara oförändrad de närmast kommande åren. Myndigheten har relativt lätt att rekrytera nya medarbetare, främst ekonomer och jurister.
- Inom Skogsstyrelsen finns inga planera på att öka eller minska personalstyrkan inom Uppsala-Västmanlands distrikt.
- Trafikverkets förändrade regionindelning kan innebära vissa omfördelningar, men i så fall endast marginella förändringar beroende på behov. Regionen är nu större, vilket gör att upptagningsområdet för kompetensförsörjning också är större. För Mellersta regionen som kan placera nästan all kompetens på alla regionens kontor är detta enbart en förbättring. För Västmanlands län kan det innebära både ökning och minskning av arbetstillfällen beroende på var man rekryterar lämplig kompetens.
- Åklagarmyndigheten kommer att öka sin personalstyrka under året, men ser inte några problem med rekrytering.

Omvärldsfaktorer som kan påverka på 3-5 år sikt

Kriminalvården befinner sig i kraftig tillväxt med etablering av nya häkten och anstalter samt utökning av frivården. Nytt häkte ska byggas i Västerås. Utvecklingen av myndighetens arbete styrs av lagstiftningen.

Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att kontoret i Västerås kommer att finnas kvar i oförändrad omfattning under de närmaste åren. Det finns inga signaler som tyder på att kontoret skulle flyttas eller avvecklas. En viss opinion finns för att öka antalet platser inom yrkeshögskolan. Om myndigheten skulle tilldelas ökade anslag skulle detta medföra behov att rekrytera ytterligare medarbetare. Lokalbehov och liknande skulle sannolikt inte påverkas.

Mälardalens universitet nämner att omvandlingen av lärosätet till universitet medför en större forskningsvolym och även fler medarbetare, både nationella och internationella. Av detta följer också en ökad och fördjupad samverkan med olika aktörer bland annat i

Västmanland.

Polismyndigheten uppger att den kommande tillväxten för Polisen, kommer förhoppningsvis även att till del tillfalla Västmanland. Det är svårt att ange närmare konsekvenser, då detta beror även på yttre faktorer som exempelvis tillräckligt med studenter på Polishögskolan.

Skogsstyrelsen svarar att man är i ständigt behov av att anpassa verksamheten utifrån ekonomiska resurser, vilket kan påverka den lokala närvaron. Även förändrade arbetssätt som mer digitalt arbete påverkar hur den lokala närvaron behöver se ut. Inom vissa uppgifter som exempelvis delar av tillsyn och rådgivning ställer ökad digitalisering mindre krav på var medarbetarna är lokaliserade.

Konsekvenser av fysisk närvaro och service för länet invånare

Arbetsförmedlingen nämner att samarbetet med Statens servicecenter ger en god tillgänglighet för länets invånare som är behov av vägledning, hjälp och information. Invånare som är behov av fördjupat stöd kan boka möte med den lokala Arbetsförmedlingen i länet.

Lantmäteriet bedömer att deras fysiska närvaro inte har så stor betydelse genom att myndigheten ligger långt fram i digitaliseringen. Det har medfört att deras kunder kan få fram största delen av det som söks på egen hand.

Polismyndigheten svarar att målsättningen är att öka tillgängligheten för medborgarna. Dessutom är målsättningen att medborgaren skall möta rätt kompetens redan vid första kontakten med Polismyndigheten.

Trafikverket uppger att förarprov och dess fysiska närvaro är den del av verksamheten som får störst påverkan på länets invånare. Där finns dock inga planer på förändringar de kommande åren. Övrig verksamhet är inte platsbunden på det sättet. Särskilda projektkontor har ofta ingen eller liten påverkan på länets invånare, däremot kan diverse infrastrukturprojekt påverka invånarna i form av längre restider under byggtiden då det kan uppstå trafikstörningar.

Statlig service

Av de 11 servicegivande myndigheterna som ingår i länsstyrelsernas kartläggning finns nio i Västmanland. I länet finns inte Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Pensionsmyndigheten. Däremot kan Pensionsmyndigheten nås via Statens servicecenter som finns på fyra platser i länet. Närmaste kontor för CSN finns i Eskilstuna och Stockholm.

I Västmanlands län finns 20 besökskontor hos de servicegivande myndigheterna. Antalet har minskat med fyra det senaste året, till följd av förändringar inom Polismyndigheten och att man avvecklat besökskontoren i Skinnskatteberg och Surahammar. Försäkringskassan och Skatteverket har inga egna besökskontor i länet, utan de är samlokaliserade med Statens servicecenter.

Utvecklingen vid de statliga myndigheterna går överlag mot en ökad digitalisering. I de

nordvästra delarna av länet har befolkningen även en äldre åldersstruktur än andra delar av länet. Till detta kan tilläggas höga ohälsotal för kvinnor, arbetslöshet samt sämre tillgång till bredband inom landsbygden. Fagersta och Västerås kommun har en högre andelar utrikesfödda invånare än både länet och riket.

Den pågående digitaliseringen ställer höga krav på fortsatt utbyggnad av fast bredband i länets alla delar, för att alla länets invånare ska ha en likvärdig tillgång till statlig service. Skillnaden är stor mellan tätbygden och glesbygden. I Västmanlands län hade 96 procent av hushållen i tätbygden tillgång till anslutningar på 100 Mbit/s, jämfört med 69 procent på landsbygden. En väl utvecklad och tillgänglig kollektivtrafik är viktig för dem som inte har tillgång till egen bil.

För att ytterligare analysera och belysa konsekvenserna för länets medborgare behövs en fördjupad dialog med de statliga myndigheterna och kommunerna i länet kring dessa frågeställningar.

Andra faktorer

I Västmanland och Västerås finns Sveriges högsta koncentration av energikompetens, vilket har gjort länet till ett nationellt och globalt ledande energinav. Bolag som ABB AB, Hitachi Energy Sweden AB, Westinghouse Electric Sweden AB, Alstom Rail Sweden AB och Northvolt gör tillsammans Västerås till en ledande europeisk energiregion. Bolagen har gett grunden för ett unikt system av underleverantörer samt till forskning och utbildningar på exempelvis Mälardalens universitet och Rise. Inom Energy Competence Center (ECC) samverkar akademi och offentliga aktörer med myndigheter och forskningsintensiva och multinationella företag för att analysera, synliggöra och utveckla energikompetensen i Västerås och Västmanland. I länet finns 10 000 helårsanställda i energibranschen och regionen har ett behov av att årligen anställa 2 000 personer under de närmaste åren.

Electrification Hub är en samverkansplattform vid Mälardalens universitet som samlar spetskompetens för att accelerera utvecklingen kring elektrifiering, energi och elektromobilitet och driva på klimatomställningen i Sverige och internationellt. Målet är att bidra till Sveriges uppsatta mål att minska de tunga transporternas miljöpåverkan genom en 70-procentig minskning av utsläppen.

ABB kommer att satsa 3,1 miljarder kronor på ett nytt europeiskt nav för robotik i Västerås. Anläggningen ska ersätta alla befintliga anläggningar och samla automatiserad tillverkning, FoU, kundupplevelsecenter och utbildningscenter under ett tak. Syftet är att förbättra företagets förmåga att möta den växande efterfrågan på flexibla automations- och robotiklösningar nära de europeiska kunderna.

En annan faktor som påverkar utvecklingen i länet är Mälardalens universitet. Omvandlingen till universitet från den 1 januari 2022 kommer på några års sikt resultera i en väsentligt större forskningsvolym och även fler medarbetare, både nationella och internationella. Av detta följer också en ökad och fördjupad samverkan med olika aktörer bland annat i Västmanland. Lärosätet har sedan start utvecklat ett starkt samarbete med det omgivande näringslivet. Industrin i Mälardalen har en stor potential när det gäller

omställningen till ett hållbart samhälle. Detta medför behov av rekryteringar inom de olika utbildningsprogrammen. Universitetsstatusen stärker i sin tur hela regionen.

Med utvecklingen inom akademien och näringslivet följer rekryteringsbehov av spetskompetens och välutbildad arbetskraft. Samtidigt har länet och flera kommuner hög arbetslöshet relativt riket, däribland Västerås. Kartläggningen ovan har också visat att länet har en lägre andel invånare med eftergymnasial utbildning längre än tre år och en högre andel utrikesfödda. Det kan finnas en risk att gapet ökar på arbetsmarknaden mellan långtidsarbetslösa och förvärvsarbetande då antalet enkla arbetstillfällen minskar.

Behovet av spetskompetens medför ökad inflyttning. Det kan i flera fall handla om att två personer i ett hushåll som behöver sysselsättning. Kartläggningen av den statliga sysselsättningen har visat att det är en högre andel kvinnor som arbetar inom den statliga sektorn i Västerås. Rekryteringsbehovet inom näringslivet är bland annat inriktat på ingenjörer, vilket till viss del är en manlig sektor. En ytterligare etablering av statliga myndigheter till Västerås och länet skulle vara ett viktigt tillskott för att öka balansen inom arbetsmarknaden och bidra till fler sysselsättningstillfällen till gagn för den regionala utvecklingen av Västmanlands län.

Kommande etableringar inom näringslivet och utvecklingen av Mälardalens universitet kommer att öka efterfrågan på statlig service.

Slutsatser

Länsstyrelsen anser, bland annat utifrån den expansiva fas som regionen befinner sig i, att etableringen av statliga myndigheter bör öka i Västmanlands län. Västmanland är också ett av de fyra län som har högst arbetslöshet i Sverige. Arbetslösheten uppgick i februari 2024 till 8,0 procent i länet, jämfört med riksgenomsnittet på 6,8 procent. Näringslivet i länet befinner sig i en expansionsfas med rekryteringsbehov av välutbildad arbetskraft speciellt inom tekniksektorn. Rekrytering av inflyttad arbetskraft medför i många fall att två personer i ett hushåll är i behov av arbete. En förstärkning av den statliga sektorn i länet är viktig för att öka balansen på arbetsmarknaden och för utvecklingen av näringslivet i stort. Efterfrågan på statlig service ökar sannolikt också i en växande region.

Referenser

Skriftliga underlag

Kollektivtrafikförvaltningen, Region Västmanland, *Trafikförsörjningsprogram*, 2021-09-21.
Länsstyrelsen i Örebro län (2021) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna
Länsstyrelsen i Örebro län (2023) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna
Länsstyrelsen i Örebro län (2024) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna
Prop. 2018/19:47: Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service
Statistiska centralbyrån (2023) *Kvalitetsdeklaration - Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)*, slutlig år 2022

Statistiska källor

Arbetsförmedlingen, statistik över arbetslösa
Försäkringskassan, *Ohälsotalet*
Post- och telestyrelsen, *Bredbandstäckning*
Statistiska centralbyrån, *Befolkningsstatistik*
Statistiska centralbyrån, *Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)*
Statistiska centralbyrån, *Företagsdatabasen (FDB)*

Internetkällor

Definitioner för färdiga tabellpaket. 2024.
Scb.se
<https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/statistikpaket/definitioner-for-tabellpaket/#ampak>
Hämtad 2024-01-22

Besök servicekontor. 2024.
Statenssc.se
<https://www.statenssc.se/besok-servicekontor>
Hämtad 2024-02-20

Regionfakta.com, *Utbildningsstatistik och näringslivsstruktur*

Bilagor

Bilaga 1: Statliga myndigheter, antal arbetsställen och antal kommuner med arbetsställen i länet 2023

Myndigheter	Antal arbetsställen	Antal kommuner med arbetsställen
Arbetsförmedlingen	3	3
Fortifikationsverket	1	1
Försvarets materielverk	1	1
Försäkringskassan	1	1
Hovstaterna	1	1
Kriminalvården	4	2
Kronofogdemyndigheten	1	1
Lantmäteriet	1	1
Länsstyrelsen i Västmanlands län	1	1
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	1
Migrationsverket	1	1
Myndigheten för yrkeshögskolan	1	1
Mälardalens universitet	1	1
Polismyndigheten	17	10
Skatteverket	1	1
Skogsstyrelsen	2	2
Specialpedagogiska skolmyndigheten	1	1
Statens fastighetsverk	1	1
Statens institutionsstyrelse	1	1
Statens servicecenter	4	4
Svenska kraftnät	1	1
Sveriges Domstolar	2	1
Sveriges geologiska undersökning	1	1
Sveriges lantbruksuniversitet	1	1
Trafikverket	2	1
Uppsala universitet	1	1
Åklagarmyndigheten	1	1
Totalt	54	10

Länsstyrelserna

www.lansstyrelsen.se